

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2021

Jáchym Knězů

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

**Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020 a jejich
přesah do celospolečenských sociálních rozměrů**

Bakalářská práce

Autor práce: Jáchym Kněžů

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. 5. 2021

Jáchym Kněžů

Bibliografický záznam

KNĚŽŮ, Jáchym. *Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020 a jejich přesah do celospolečenských sociálních rozměrů*. Praha, 2020. 40 s.

Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Rozsah práce: 81 523 znaků včetně mezer

Anotace

Bakalářská práce „Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020 a jejich přesah do celospolečenských sociálních rozměrů“ zkoumá vztah Black Lives Matter k sociálním otázkám a na teoretických rámcích politických protestů a kritické rasové teorie analyzuje ideologické proudy uvnitř hnutí i reakce na politický vývoj v USA. Cílem práce je popsat, jak hnutí chápe intersekcionalní rámec, který od svého vzniku implementuje, zejména pak, jaký důraz je dáván na příslušnost k sociální třídě. Práce proto popisuje, jaké faktory ovlivnily Afroamerické třídní povědomí od konce segregace a jaká očekávání a apely jsou na ně aplikovány. V hlavní části pak porovnává dva hlavní koncepty politických opatření, která by mohla vést k sociálnímu smíru. V závěru se práce zabývá předpoklady pro syntézu těchto dvou přístupů a efektivní reflexi zájmů hnutí.

Annotation

Bachelor's thesis "Protests of Black Lives Matter movement in 2020 and their outreach to societal-wide social dimensions" explores the relation of Black Lives Matter with social matters and by theoretical frameworks of political protest and Critical Race Theory analyzes ideological tendencies inside of the movement together with responses on political development in the USA. The thesis's aim is to describe the movement's understanding of the intersectional framework, which is implied since its formation, particularly how emphasized is the affiliation to social class. The thesis characterizes which factors have influenced African-Americans' class consciousness since the end of the segregation era and describes the expectations and appeals that are applied on them. In the main passage, the thesis compares two dominant concepts of political measures which are expected to lead towards social reconciliation. In conclusion, the thesis pursues conditions for a synthesis of the two approaches and an effective reflection of movement's interests.

Klíčová slova

Black Lives Matter, rasa, etnicita, třída, protest, USA, sociální hnutí

Keywords

Black Lives Matter, race, ethnicity, class, protest, USA, social movement

Title/název práce

Protests of Black Lives Matter movement in 2020 and their outreach to societal-wide social dimensions.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří mi s touto prací pomohli, svému vedoucímu práce, PhDr. Mgr. Kryštofu Kozákovi, Ph.D. a především své manželce za neutichající podporu a toleranci během doby psaní.

Obsah

Obsah.....	1
1. Úvod.....	2
1.1. Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020	2
1.2. Vybrané pasáže z formování Afroamerické identity	4
1.2. 1. Urbanismus.....	4
1.2. 2. Vývoj Afroamerických sociálních jistot	5
1.2. 3. Školství.....	6
1.2. 4. Komunitní tlak na přijetí osobní odpovědnosti.....	8
1.3. Kritika literatury	10
1.4. Terminologie	11
2. Teoretická část.....	12
2. 1. Strukturálně kognitivní model	12
2. 1. 1. Makro proměnné	13
2. 1. 2. Kognitivní rámování.....	13
2. 1. 3. Podněty k protestu	14
2. 1. 3. 1. Identita	14
2. 1. 4. Vztahy mezi veličinami	16
2. 1. 5. Teoretický rámec demografie protestujících	16
2. 1. 5. 1. Nestálá podpora hnutí	17
2. 2. Kritická rasová teorie	18
3. Praktická část.....	19
3. 1. Přístupy v sociálních otázkách.....	19
3. 1. 1. Přístup podle etnického klíče.....	19
3. 1. 2. Plošná opatření	21
3. 1. 3. Black Lives Matter a jimi podporované přístupy	22
3. 2. Politický rámec.....	24
4. Závěr.....	27
Seznam literatury.....	29
Knihy:.....	29
Periodika:	29
Elektronická periodika:	30
Internetové zdroje:.....	30
Webové stránky.....	32
Teze bakalářské práce.....	33

1. Úvod

1.1. Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020

Protesty proti rasově orientovanému policejnímu násilí v roce 2020 započaly potom, co se na internetu objevilo video z Minneapolis, USA, z 25. května 2020, na kterém policista Derek Chauvin klečí po dobu 9 minut a 29 sekund na krku šestačtyřicetiletého Afroameričana George Floyd. Floyd byl zadržen na základě přivolání policie zaměstnancem obchodu, ve kterém se měl pokusit zaplatit falešnou bankovkou. George Floyd následkem udušení zemřel. Během druhého dne se protestující shromáždili v řádu tisíců na místě incidentu a poté se vydali k policejní služebně třetího okrsku, kde se v průběhu večera oddělila skupina několika stovek protestujících, kteří služebnu posprejovali, lahvemi a kameny rozbili okno a zničili policejní auto, což vyústilo ve střet s policií, která do demonstrujících střílela gumové projektily.

Protesty se 27. května rozšířily do Los Angeles, které bylo dějištěm masivních rasových nepokojů v roce 1992 a do Memphisu ve státě Tennessee, kde byl v roce 1968 spáchán úspěšný atentát na Martina Luthera Kinga. Další den se již demonstrace odehrávaly ve velkém počtu měst po celých Spojených státech, v noci z 28. na 29. května protestující zapálili policejní služebnu třetího okrsku v Minneapolis. V sobotu 30. května se odehrály první protesty pořádané místními organizacemi Black Lives Matter, konkrétně v Appletonu ve státě Wisconsin a v Charlestonu v Jižní Karolíně. V průběhu první poloviny června protesty dále nabývaly na objemu, do 6. června se demonstrovalo ve všech padesáti státech USA. Kde existovala místní síť Black Lives Matter, tam se většinou podílela na organizování legálních forem protestů.

Protesty nabývaly různých forem, na některých místech (Atlanta, New York City...) policisté vyjádřili podporu demonstrantům pokleknutím, objímali se s nimi, či jinak prezentovali solidaritu s hnutím.¹ Jinde se odehrávaly happenings, občanská neposlušnost, průvody „černé hrdosti“, aktualizace „sit-ins“ známých již od protestů Hnutí za občanská práva na „die-ins“, tedy protest ležením na zemi znázorňujícím nehybné oběti. V centru Seattlu levicové skupiny provedly okupaci několika bloků a na místě vyhlásily Autonomní zónu Capitol Hill,² kde po dobu necelého měsíce, do vyklizení policií 1. července, probíhala na několika úrovních samospráva a absence policejního dohledu. Podporu vyjádřily i některé odborové skupiny, které organizovaly stávky v relativně širokém pojetí tohoto termínu.³ Vedle konstruktivních forem protestu se místy

---

¹ Hollie Silverman, „Police officers are joining protesters for prayers and hugs in several US cities“, *CNN*, 2. 6. 2020, <https://edition.cnn.com/2020/06/02/us/police-protesters-together/index.html> (staženo 15. 4. 2021).

² *Capitol Hill Autonomous Zone* (CHAZ) je nejvíce medializované označení, ale název se několikrát změnil, na začátku okupace se protest označoval za *Free Capitol Hill*, posléze přijal jméno *Capitol Hill Autonomous Zone* a nakonec se přejmenoval na *Capitol Hill Occupied Protest* (CHOP). Jejich použití v mé práci jsou tato označení vzájemně zaměnitelná.

³ Cherrene Horazuk, „Labor Fights for George Floyd in Twin Cities“, *Labor Notes*, 3. 6. 2020, <https://labornotes.org/2020/06/labor-fights-george-floyd-twin-cities> (staženo 15. 4. 2021). Odborové organizace zaměstnanců hromadné dopravy v Minnesotě například schválily, aby její členové odmítali

odehrávaly i ty nelegální a násilné. Objevovala se konfrontace policistů protestujícími, jejich vybavení a služeben, tedy přímý konflikt s vnímaným nositelem systemického rasově orientovaného násilí, někteří protestující vandalizovali ulice měst a výlohy obchodů, někdy se záměrem rabování. To bylo vodou na mlýn Donalda Trumpa, který vyzýval guvernéry k co nejrepresivnějšímu potlačování nelegálních forem protestů a snažil se označit hnutí antifa za teroristickou organizaci, přestože hnutí nemá žádnou konkrétní strukturu a prezident k tomuto kroku neměl pravomoci.⁴ Donald Trump, jakožto prezident země, však dodal legitimitu všem, kdo by chtěli vyjadřovat svůj nesouhlas s demonstracemi. Do protiakcí se zapojovali Američané podporující policii i lidé s vazbami na bílé suprematistické hnutí. Nejskloňovanější taktikou extrémní pravice se stalo úmyslné najíždění auty do davů demonstrantů.⁵

Na den výročí osvobození Texaských otroků armádou Severu v roce 1865 (významný den v USA zvaný Juneteenth, 19. června) byl zorganizován nejrozsáhlejší protest, po kterém následovalo postupné utlumování až do 23. srpna, kdy policista v Kenoshe ve státě Wisconsin sedmkrát zezadu vystřelil na Afroameričana Jacoba Blakea, který stál ve dveřích svého vozu, ve kterém v té době byly jeho tři děti. Přestože Blake naštěstí postřelení přežil, následná reakce, která zahrnovala poklidné demonstrace, i násilné střety s policií a ničení soukromého majetku, trvala přibližně týden, během kterého došlo k nechvalně známému incidentu s bělošským mladistvým střelcem, který se rozhodl vzít spravedlnost do vlastních rukou a za účelem ošetřovat raněné a chránit majetek před demonstranty, vyrazil neoprávněně vyzbrojen automatickou puškou a ruční zbraní do ulic Kenoshi. Jeho počínání, kdy pod tíhou situace zastřelil dva muže a třetího připravil o paži, se intenzivně řešilo v médiích, stejná pozornost byla však věnována i vztahu policie k němu po celý den incidentu, kdy s ním policisté v době před střelbou komunikovali velmi kolegiálně a po střelbě nedošlo k jeho zatčení, přestože se vzdával projíždějící koloně obrněných policejních vozidel. Od začátku září se další ohniska násilností a výtržnictví objevovala stále méně a přibližně od přelomu roku se pozornost začala upírat hlavně k soudním procesům s obžalovanými policisty i se zmíněným mladistvým střelcem.

---

spolupracovat s policií při převážní zadržených protestujících do vazebních cel; Rory L. Gamble, „Juneteenth Memorial“, *UAW*, 16. 6. 2020, <https://uaw.org/uaw-action-racism-june-19-2020/> (staženo 15. 4. 2021).

United Auto Workers zorganizovali 19. 6. 2020 stávkou, která měla trvat 8 minut a 46 sekund, připomínající původně přijímaný časový úsek, jaký měl policista Derek Chauvin klečít na krku George Floyd.

⁴ Evan Perez, Jason Hoffman, „Trump tweets Antifa will be labeled a terrorist organization but experts say that’s unconstitutional“, *CNN Politics*, 31. 5. 2020, <https://edition.cnn.com/2020/05/31/politics/trump-antifa-protests/index.html> (staženo 19. 4. 2021).

⁵ Prvním mediálně známým případem takovéto taktiky byl incident ze srpna 2017 ve Virginském Charlottesville, kde do davu protestujících proti shromáždění extrémní pravice najel autem sympatizant tohoto hnutí James Alex Fields, zavraždil protirasistickou aktivistku Heather Heyer a dalších 28 lidí zranil, za což byl odsouzen k doživotnímu trestu. Mitch Smith, „James Field Sentenced to Life in Prison for Death of Heather Heyer in Charlottesville“, *New York Times*, 28. 6. 2019, <https://www.nytimes.com/2019/06/28/us/james-fields-sentencing.html> (staženo 29. 4. 2021).

1. 2. Vybrané pasáže z formování Afroamerické identity

Dále bych se chtěl bych věnovat kontextu oněch „černošských životů“, k čemuž budu přistupovat s menším důrazem na chronologickou linearitu a větším důrazem na narativ. Chtěl bych zobrazit příčiny polarizace černošského obyvatelstva, přičemž na některé z nich dopadá frustrace z politického vývoje a jiní přistoupili na atributovanou roli v systému a jsou buď „zpacifikovaní“ anebo dokonce sami aktivně podporují rámec této role.

1. 2. 1. Urbanismus

V období po konci druhé světové války můžeme ve Spojených státech sledovat intenzivní demografický a urbanistický vývoj. Například kvůli zmírnění potenciální destruktivnosti při eventuálním dopadu sovětských raket⁶, se Spojené státy fakticky decentralizovaly tak, že se továrny i domácnosti přesunuly na předměstí. Celý tento koncept se příhodně prodával jako Americký sen, poválečný ekonomický růst akceleroval další ekonomické příležitosti v podobě masivní výstavby rodinných domů, trh se saturoval a nebyl důvod se ohlížet jinam než do současné reality tržního růstu. Lidé obývající rodinné domky úspěšně vytvořili svůj individualistický mikrokosmos, kde se jejich sociální interakce, na rozdíl od života v bytových jednotkách živelných měst, stala dobrovolnou a orientovanou na vlastní úspěch a rozvoj. Centra měst tak unikala větší pozornosti obyvatel jejich okrajů, nájmy se zde stávaly přijatelné, hustě osídlené čtvrtě dokázaly pojmout celé komunity tak, aby nebyly na očích napomádané kvetoucí majoritní společnosti. Ve Spojených státech stále probíhala segregace a etnický jednobarevné čtvrtě podléhaly modelu, ve kterém bylo oboustranně jednodušší (samozřejmě ne nutně lepší) fungovat v rámci etnické enklávy, když byly všechny služby dostupné na menším území.

Situace po konci segregace přinesla následující geografický vývoj: do průmyslového středozápadu přicházela postupně automatizace a část jeho obyvatelstva se začala přesouvat na jih a na západ země. Tento částečný exodus byl od 90. let dále umocněn globalizací, která umožnila rozvinout *outsourcing* průmyslové výroby. Města,

---

⁶ Lester K. Spence, „Knocking the Hustle: Against the Neoliberal Turn in Black Politics“, *Punctum Books*, 2016, strana 28.

kteřá byla schopná ekonomické transformace k sektoru služeb, od přelomu tisíciletí procházejí *gentrifikací*, tedy jevem, kdy je tempo zdražování života ve městě/čtvrti rychlejší než bohatnutí jeho obyvatel. Opačně, města v *rezavém pásu*, jejichž ekonomická profílace byla v minulosti výrazně průmyslová, například Detroit, se nezvratitelně vylidňují.⁷

1. 2. 2. Vývoj Afroamerických sociálních jistot

Konec segregace přinesl snahu o asimilaci černošského obyvatelstva, která má mimo těch neotřesitelně pozitivních i několik negativních důsledků. Jde například o to, že jen velmi málo byznysů je v černošském vlastnictví, protože když po desegregaci Afroameričané nabyli neomezený přístup k obchodům a službám jako ostatní obyvatelstvo, většina obchodů fungujících v rámci černošských komunit postupně ztrácela relevanci, anebo je skupily koncerny s větší působností.⁸ Tím pádem dnes dochází k tomu, že peníze, které utrácí černošské obyvatelstvo, rychle skončí v rukách bělochů. Jeden americký dolar cirkuluje v rámci Afroamerické komunity 6 hodin, zatímco u bílého obyvatelstva je to 17 dní, 20 dní u židovské komunity a 30 dní zůstane v rukách asijského obyvatelstva.⁹ Celá tato skutečnost marginalizuje kupní sílu černošských podniků, jejich managementu, zaměstnanců, rodin i celých komunit.

Dále je důležité se zabývat tím, že Afroameričané byli s ohledem na demografické proporce populace nejsilněji zastoupení v průmyslových odborových organizacích, které jim zajišťovaly lepší přístup ke zdravotní péči, či k nárokům na penzi. Nejen úpadek manufakturního průmyslu, ale i snaha politické reprezentace v 70. a 80. letech postupně velmi silně marginalizovala odbory a dnes je existující relevantní tripartita v USA absurdní pojem.¹⁰ Stále sice existují velké odborové organizace jako AFL-CIO, stejně tak lokální a konkrétní odbory, ovšem zejména v soukromém sektoru je často od participace v nich často odrazováno nátlakovými metodami ze stran managementu. Naopak korporátní skupiny jsou naprosto úzce navázány na vlády jak na státní, tak i federální úrovni.

---

⁷ Scott Beyer, „Why Has Detroit Continued To Decline?“, *Forbes*, 31. 7. 2018, <https://www.forbes.com/sites/scottbeyer/2018/07/31/why-has-detroit-continued-to-decline/> (staženo 19. 4. 2021).

⁸ Jedním z mála odvětví, které většinou přetrvává v rukách Afroameričanů jsou černošské kadeřnické salóny.

⁹ „Circulate Black Dollars in Black Community“, *Black Star Project*, <https://www.blackstarproject.org/index.php/advocacy-organizing/circulate-black-dollars-in-black-community.html> (staženo 16. 4. 2021). Tento údaj jsem neextrahoval z žádného ze sekundárních zdrojů, které jsem zpracovával pro svou práci, ale zmiňuje jej rapper Killer Mike v pilotním díle svého pořadu Trigger Warning, ve kterém se ve většinově černošské Atlantě snaží po dobu tří dnů záviset výhradně na službách (strava, doprava, obchody etc.), kde prostředky i zisk patří černošskému obyvatelstvu, což se v průběhu epizody ukáže být ještě obtížnější, než protagonista předpokládal.

¹⁰ Touré F. Reed, „Black Exceptionalism and the Militant Capitulation to Economic Inequality“, *New Politics*, vol. XVII, No. 2, Winter 2019, https://newpol.org/issue_post/black-exceptionalism-and-the-militant-capitulation-to-economic-inequality/ (staženo 21. 4. 2021).

1. 2. 3. Školství

Dalším tématem, které má po konci segregace ambivalentní vývoj, je školství. Politici projeví snahu o větší etnickou diverzitu v místech, kde se vyskytovaly etnicky homogenní oblasti tak, že přeřazovali žáky do škol, které byly „jednobarevné“. Pro toto opatření se vžil termín *busing* a probíhalo recipročně, tj. bělošští žáci byli posíláni do škol v černošských čtvrtích a naopak. To se neslo, zejména u rodičů bělošských dětí, s neutichající nevolí, která nevyhnutelně směřovala k decentralizaci školské správy. Ekonomická recese sedmdesátých let byla jedním z hlavních faktorů, které vynesly v roce 1981 do prezidentského křesla Ronalda Reagana. Z proklamované agendy vyřešit tuto krizi se Reagan snažil ve svém *modu operandi* zohledňovat ekonomickou přínosnost, či naopak neprospěšnost vyhodnocovaných záležitostí. Tomuto hledání neefektivních článků socioekonomických záležitostí se pochopitelně nevyhnulo ani vzdělávání, přičemž se Reagan dokonce ve své kampani zasadil o zrušení nedávno vzniknuvšího ministerstva školství, což se mu nepodařilo.¹¹ V roce 1983 byl zveřejněn jeho administrativou iniciovaný report *A Nation at Risk*, který vyjádřil obavy nad inflací známek, což se mělo projevit na výsledcích u závěrečných středoškolských zkoušek SAT, nevykonností žáků a obecným úpadkem efektivit vzdělávání. V zásadě se na základě tohoto reportu začal považovat *neúspěch* jako něco měřitelného, exaktního, z čehož byly vyvozeny důsledky. S touto knihou se začalo pohlížet na školství manažerskou optikou, což má však podle některých názorů¹² neblahý vliv na zaměření vzdělávání. Nejen, že se školství transformovalo do jakési fabriky na osoby uplatnitelné na neoliberalním trhu práce, ale hlavně odstartovalo neempatický hon za výkonem, kdy se tempo výuky odvíjelo od nejzdatnějších žáků. Navíc studenti reagují na potřebu mít dobré známky, a nikoliv naučit se podstatným znalostem, což popisuje Wendy Brown v knize *Undoing the Demos*.¹³ To vše implikovalo nutnost opomíjení těch s horšími výsledky, jež ovšem, na rozdíl od manažerské sféry, nelze jednoduše propustit.

Zejména v regionech takzvaného *rezavého pásu*, kde do úpadku průmyslu bylo vzdělání zaměřované na odbornou způsobilost pro budoucí výkon povolání v industriálním sektoru, se zodpovědnost za vzdělávání v 80. letech přesunula do kompetencí starostů měst. To se v různé míře aplikovalo i na starosty, kteří sice neměli tuto zodpovědnost uloženou z výkonu své funkce, ale vzdělávání byla i tak vizitka jejich

---

¹¹ Veronique de Rugy, Marie Gryphon, „Elimination Lost: What happened to abolishing the Department of Education?“, *Cato Institute*, 11. 2. 2004, <https://www.cato.org/commentary/elimination-lost-what-happened-abolishing-department-education> (staženo 19. 4. 2021).

¹² Salvatore Babones, „Education “reform’s“ big lie: The real reason the right has declared war on our public schools“, *Salon*, 9. 5. 2015, https://www.salon.com/2015/05/09/education_reforms_big_lie_the_real_reason_the_right_has_declared_war_on_our_public_schools/ (staženo 19. 4. 2021). Babones dále kritizuje to, že v komisi, která report vyprodukovala, sedělo dvanáct školských manažerů (*School Administrators*), jeden podnikatel, jeden fyzik, jeden chemik, jeden politik, jeden konzervativní aktivista a jeden učitel, což mělo být kategoricky zatíženo předpokladem, že role školy jako komunity nebude příliš zohledněna na úkor hmatatelných výsledků.

¹³ Wendy Brown, „Undoing the Demos: Neoliberalism’s Stealth Revolution“, Zone Books, 2015.

politické práce, a proto vynakládali úsilí o větší samosprávu škol.¹⁴ Rodiče se mohli stále běžněji angažovat ve školských radách (*school boards*), exekutivních orgánech, kam byli voleni. Volby do školských rad často přinášely kontroverzní politická témata, v nemalé míře právě ty, které se týkaly Afroamerických studentů a obecně vzato stály za politizací vzdělávání.

Na začátku 90. let se politizace vzdělávacího systému ještě více prohlubovala skrze *charterové* školy, které, ač vlastnickou strukturou veřejné, jsou méně závislé na federálních regulacích, nejsou svazovány výběrem studentů podle lokace, mají volnou ruku ve financování a mohou vyučovat podle vlastních studijních plánů. V praxi však *charterové* školy často upřednostňují zájmy rodičů, kteří se mnohdy podílí na sponzorování školy, neumožňují nahlížet do svého financování, nejsou inkluzivní a mohou přijímat zaměstnance, které by z různých důvodů na běžných veřejných školách nenajali.¹⁵

Projekty George W. Bushe a Baracka Obamy *No Child Left Behind*, respektive *Road To The Top*, měly pozvednout kvalitu veřejného školství skrze standardizované testy a kompetitivnost, avšak metoda sankcionování neúspěchu spíše napomohla ještě větší disproporci přístupu k jednotlivým studentům ve veřejném vzdělávání. Program *No Child Left Behind* zahrnuje standardizované testy na státní úrovni, *Road To The Top* pak podobný princip přenesl na federální úroveň. Oba přístupy přinesly odměňování dobrých výsledků a penalizaci těch špatných. Penalizace zahrnovala přemístění nadprůměrných studentů do škol, které v žebříčku obsadily lepší místo na náklady původní instituce, nebo osekávání prostředků, které z účasti na programech vyplývají. Přestože tyto programy přivedly zpět alespoň částečnou centralizaci vzdělávání, ta se odehrává v kvalitě orientovaném na výkonnost, a ne na proporční budování všestranně vybavených mladých lidí, kteří budou mít co nejpříznivější startovní pozici nejen pro budoucí kariéru, ale i pro své zařazení do společnosti. Není zas tolik troufalé domýšlet, jaké sociální skupiny toto vyzdvihování úspěchu, respektive kontrastní trestání nedostačujících výkonů, postihuje nejvíc a jakou následně tato premisa hraje roli během života po škole. Navíc poměrování výsledků škol v systému, který postupně marginalizoval systém spádového umístění žáků do veřejných škol, dává lépe situovaným – mobilnějším, finančně atraktivnějším – a ambiciózním rodičům možnost volby vzdělávací instituce pro své děti, což se samozřejmě promítá do prohlubování krizí škol, které takovými výsledky (a tedy zájmem potenciálních sponzorů a partnerů z řad rodičů) nedisponují.

Vztah současného protestního hnutí k otázce školství spočívá hned v několika bodech. Oběťmi policejního násilí jsou v mnoha případech mladí Afroameričané, kteří rezignovali na hon za zavržením se meritokratickým přístupům vzdělávacího systému a místo něj se často rozhodli adaptovat na práci s horším platovým ohodnocením, kterou v některých případech doprovázejí například prodejem kontrabandu jako jsou například nedaněné cigarety, či drogy. Kritika tohoto vývoje vzdělávacího systému je podle mnohých názorů oprávněná, protože komunitní role škol, která byla neoliberalními reformami marginalizována, by poskytovala informovanost a prevenci, namísto ostrakizace a determinování predispozic k nespřádanému životu. Dalším výsledkem tohoto směřování vzdělávání je také převládající dialektika osobní odpovědnosti za sociální status. Pokud je z právního hlediska zaručen rovný přístup ke vzdělávání na základě genderu či etnicity, pak je některými částmi politického spektra, včetně

---

¹⁴ Spence, 2016. (strana 75)

¹⁵ Ibid. (strana 79)

černošských liberálů, či reakcionářů, tento boj považován za vyhraný. Rozpor uvnitř organizace Black Lives Matter v Minnesotě ohledně otázek školství dokonce vyústil v roce 2016 ve schisma, které se týkalo *charter schools*, hlavní diskurs hnutí a organizace žádal *moratorium* o *charterových* školách, což se nelíbilo některým členům Black Lives Matter z řad exekutivních zaměstnanců *charterových* škol v St. Paul, které vykazují nadprůměrné výsledky u nebiých studentů a z tohoto mandátu se snažili organizaci přimět k přehodnocení těchto stanovisek. To se nesečkalo s pochopením, neboť Black Lives Matter podporuje zapojení školských odborových organizací, které mají na *charterových* školách jen omezenou působnost.¹⁶

1. 2. 4. Komunitní tlak na přijetí osobní odpovědnosti

Reforma vzdělávání, kterou jsem nastínil v předchozí sekci, je iniciačním bodem, od kterého se odvíjí představa o dichotomii úspěch – neúspěch. Ta je dále živena v mnoha aspektech černošských životů. Lester K. Spence ve své knize *Knocking the Hustle* (2015) věnuje celou jednu kapitolu pojednávání o černošských kostelích a církvích. Kostely byly v 50. a 60. letech prominentním dějištěm agitace za cíle občanskoprávního hnutí, zejména proto, že v nich byla zajištěna diskretnost, černoši tam mohli mluvit otevřeně¹⁷ a například v baptistickém kostele v Montgomery kázal jistý Martin Luther King Jr. Co je však realitou současných černošských kostelů (hlavně takzvaných *mega-churches*, které pojmu více než 2000 věřících), jak o nich Spence referuje? Kázání mnoha renomovaných pastorů se točí kolem materiálního úspěchu, selhání například přisuzují *chudobnému stavu mysli (poverty mindset)*.¹⁸ Tyto typy kázání jsou označovány jako *gospely prosperity*. Černošští kazatelé nezřídka pořádají liturgie, jejichž agenda je *non plus ultra* motivačním seminářem pro finanční osobní růst s křesťanskou tematikou, jako například kázání *Víra, Rodina, Finance (Faith, Family, Finance)* Kelvina Bostona, (mj. autora knihy *Smart Money Moves for African Americans*) kde se dozvíte, že pomocí Bible se stanete nejen spirituálně prosperujícími, ale eventuálně i materiálně prosperujícími. To vše za neustálého apelu na odvádění dobrovolných desátků, aby mohlo být Slovo dále šířeno. Spence dále informuje o tom, že v mnoha ohledech mají pastoři pro černošskou populaci spíše pacifikační, než politizační účel, a staví do popředí osobní disciplínu a zodpovědné investice, a zároveň odsuzují nezodpovědné utrácení, přičemž sugestivně jmenují luxusní komodity, které jsou spojovány s údajnou zhýralostí černošské mládeže, jako například drahé tenisky a herní konzole.¹⁹ Takové uvažování je v naprosté linii s neoliberalismem, v rámci kterého také panuje v různých variacích dichotomie zodpovědné – nezodpovědné.

---

¹⁶ Beth Hawkins, „The Movement’s Been Hijacked’: A Black Lives Matter Leader Quits Over Public School Platform“, *The 74*, 7. 9. 2016, <https://www.the74million.org/article/the-movements-been-hijacked-a-black-lives-matter-leader-quits-over-public-school-platform/> (staženo 30. 4. 2021)

¹⁷ Dewey M. Clayton, „Black Lives Matter and the Civil Rights Movement: A Comparative Analysis of Two Social Movements in the United States“, *Journal of Black Studies*, 2018. (strana 460)

¹⁸ Spence, 2016, strana 55. Tato formulace má pocházet od pastora černošského kostela v Baltimoru.

¹⁹ Spence, 2016. (strana 71)

Podobné narativy jsou však konsolidovány i mimo kostely. Je to dáno dílem opatrností Afroamerických politiků, kteří když mají například řešit kriminalitu, konformisticky adaptují rétoriku svých bílých protějšků o navyšování stavů (černošských) policistů. Barack Obama nebyl v úřadu prezidenta výjimkou. Jeho výzva „*My Brother's Keeper*“ je dalším článkem kritické kulturní reflexe směřované hlavně na Afroameričany ze sociálně slabších vrstev, se kterými toho po stránce jak sociálního, tak materiálního kapitálu sdílí Obama pramálo. Představená výzva se opět zaměřuje na finanční zodpovědnost, komunitní mentorství a ideál „pravého muže“, který tráví čas se svou rodinou.

Tato výzva je, podle Derecky Purnell, v souladu s konzervativní rétorikou vůči Afroameričanům tak, jak ji v knize „*Race Matters*“ popsal Cornel West, tedy, že černošské obyvatelstvo se vyznačuje leností a pro jejich legitimizaci jako plnohodnotných členů společnosti je vyžadován osobní rozvoj. Liberální rétorika, že by společnost měla vyjadřovat soucit s tím, jak těžké je pro Afroameričany prosadit se, ovšem stojí v kontrastu s tou konzervativní jen zdánlivě. Skutečným kontrastem by podle autorky mělo být zasazení se o skutečně rovné šance a budování sebevědomého komunitního povědomí.²⁰ *My Brother's Keeper* vzniklo v reakci na usmrčení Trayvora Martina Georgem Zimmermanem v roce 2012, což byl stejný incident, od kterého se odvíjí vznik #blacklivesmatter. Lamentování nad tím, jak by býval mohl být Martin lepší verzí sebe sama, je výmluvně preferováno před pohoršováním se nad tím, že může dojít k incidentům, kdy mu lidé jako Zimmerman mohou sáhnout na život a odejít od soudu zproštění obžaloby.

Ekonomicky i politicky je méně náročné žít premisu, že za svou životní situaci si může člověk sám než riskovat, že bude mít motivaci konfrontovat systém, který ho do takových okolností dostal. Toto oddalování problému ovšem končí tam, kde již nelze odvádět pozornost k tomu, že se do svých potíží dostal jedinec svým vlastním přičiněním. Trpělivost totiž dochází u disproportionálního policejního násilí, které se tak evidentně stalo mobilizačním prvkem pro nejrozsáhlejší vlnu protestů ve Spojených státech od 60. let. Motívem této práce je vyhodnotit, zda má tato iniciační mobilizační příčina potenciál expandovat i do ostatních otázek, které stojí za sociálními nerovnostmi. Dalším důležitým prvkem této práce je i vyhodnocení způsobu, jakým si BLM/Black Lives Matter počíná v mobilizaci, k čemuž bych chtěl vztahovat to, že jde o hnutí, které vzniklo jako *hashtagový aktivismus*, který se přesunul do ulic, Kongresu, na fotbalové stadiony, do reklamních kampaní korporací i do populární kultury.

Jak se však z hashtagu stalo hnutí? Stojí za tím i snaha organizace, která v době rasových nepokojů ve Fergusonu v roce 2014 organizovala *Freedom Rides*, reminiscenční k obdobné aktivitě Hnutí za občanská práva, pro zhruba 500 Afroameričanů, které svázela z osmnácti měst do Fergusonu a byla velmi aktivní skrze oficiální účty na sociálních sítích. Jinými slovy, organizace byla v centru dění, odkud přinášela angažované informace, k čemuž jim sloužil #blacklivesmatter, který tak skokově nabyl relevanci a byl připojen k naprosté většině příspěvků osob i organizací na sociálních sítích pojednávajících o dané problematice. Tím se z hashtagu ustálil název pro celé hnutí, které do roku 2020 daleko přesáhlo význam organizace. Ono sousloví je po celém světě používáno jako výraz solidarity s oběťmi systemického rasismu vůči černošskému etniku. Nejen hnutí, ale i

---

²⁰ Derecka Purnell, „Why Does Obama Scold Black Boys?“, *New York Times*, 23. 2. 2019. <https://www.nytimes.com/2019/02/23/opinion/my-brothers-keeper-obama.html> (staženo 19. 4. 2021).

organizace se tak rozrostla nad rámec odporu vůči policejnímu násilí, kterému se rozhodla věnovat programově skrze *Campaign Zero (Kampaň nula)*, představenou v roce 2015. Tento krok znamenal, že jakmile se organizace chtěla zabývat jinými otázkami než policejní brutalitou, měla volnější ruce a mohla tak lépe naplnit svůj intersekcionalní záměr Naopak pro širší sociální zaměření (přičemž se zde překrývají i témata policejního násilí apod.) vznikla koalice *Movement for Black Lives (Hnutí za černošské životy)*, jehož je organizace Black Lives Matter jedním z členů, vedle dalších některých Afroamerických právnických a lidskoprávních organizací.

1. 3. Kritika literatury

Pro hledání zdrojů k tomuto tématu jsem si určil kritéria relevance a aktuálnosti. Vzhledem k tomu, že nehodnotím hnutí jako celek, jsem si dovolil nezahrnout do použité literatury takové zdroje, které s hnutím nesouhlasí fundamentálně, jelikož by vycházely z premis primárně zaujatých vůči agendě hnutí a nejráději by jejich autoři viděli zánik celé iniciativy v její soudobé formě. Stejně tak se zdroji, které by ve svém vyznění tlačily na monotematické vymezení hnutí, bych vzhledem k substanci své práce příliš nepostoupil.

Do obecnějších reálií, o kterých jsem pojednával v úvodní kapitole, se mi podařilo parafrázovat některé ucelenější tituly, které jsem použil k saturaci kýženého narativu. Zejména kniha *Knocking The Hustle* Lestera K. Spence se zabývala poměrně velkou částí témat, která mi pomáhala zasazovat moderní černošskou ontologii do konkrétnějšího schématu. Tyto poznatky jsem doplňoval a aktualizoval nejčastěji internetovými zdroji mainstreamových periodik, názorových komentářů a oficiálních zdrojů různých zainteresovaných organizací.

Pro teoretické zasazení protestů jsem se snažil využít rigorózního díla Karla-Dietera Oppa, které sumarizuje většinu relevantních teoretických rámců k protestům, ovšem jím představené koncepty jsou sice univerzální a obecné, ale tím pádem i dost ohýbatelné a nekonkrétní. Naopak velkou inspirací pro sledování konkrétních fenoménů v protestních hnutích jsou knihy Davida Graebera, který sice vychází z premis konvenčního anarchisty, ovšem dokáže i trefně a erudovaně popisovat vývoje a reakce ostatních komponentů sociálních hnutí.

Zdroje, které jsem zpracovával pro vyvození závěrů by se daly rozdělit na ty, které vycházely z radikálních pozic (A. Reed, T. Reed, Johnson, Smith) a umírněné progresivistické (Spencer a Androne, Spence, White). Esej Cedrica Johnsona *The Panthers Can't Save Us Now*, která byla oceněna *Daniel Singer Millenium Prize Foundation* jako nejlepší eseje roku 2017, byla mou významnou inspirací a na její závěry reagovalo hned několik dalších akademiků, jejichž příspěvky jsem také zohlednil při výzkumu. Jistá pluralita pohledů – ač stále ve spektru názorů souznících s hnutím jako takovým – mi dopomáhala k zhodnocení dění uvnitř hnutí jiným, než jednostranným prizmatem a diskuse, kterou navzájem vyvolávají je naprosto zásadním komponentem mé práce.

1. 4. Terminologie

Ve své bakalářské práci se zabývám hnutím Black Lives Matter (na černošských životech záleží), které začalo v červenci roku 2013 jako internetový (konkrétně twitterový) hashtag #blacklivesmatter, za kterým stojí jeho zakladatelky: Patrisse Cullors, Alicia Garza a Opal Tometi. Až do srpna následujícího roku trvalo než se hashtag kvůli nepokojům ve městě Ferguson ve státě Missouri, které vyvolalo policejní zabití Michaela Browna, rozšířil mezi trendující obsah na sociálních sítích. Na základě jeho popularity se autorky hashtagu (či chcete-li – iniciativy) rozhodly iniciativu povýšit na *platformu a nástroj organizace*.²¹ Organizační struktura je velice volná a otevřená, jejím cílem je rozšířit hnutí co nejsnadněji a nejefektivněji. Proto v hnutí nenajdeme hierarchii, místní sítě by se měly dle předpokladů zakladatelek především držet společných principů a cílů hnutí. V průběhu fungování hnutí se však význam Black Lives Matter dostal i zcela mimo organizační struktury, nejen jako slogan, ale i jako myšlenka. Proto pro účely této práce budu rozlišovat mezi třemi formami zápisu tohoto sousloví: *Black Lives Matter* má v textu význam organizace, respektive sítě organizací, *BLM* v této práci označuje globální hnutí s přesahem mimo struktury sítě a #blacklivesmatter se týká internetového hashtagu.²²

Dále považuji za vhodné osvětlit, proč jsou v mé práci vzájemně zaměnitelné termíny *Afroameričan* a *černoch*. Pro většinu případů, kdy jedno z těchto slov používám, se dá odůvodnit užití obou výrazů, přestože je v poslední době zdůrazňováno, že výraz Afroameričan redukuje identitu na národ a místní původ, zatímco slovo černoch je z antropologického hlediska obecnější a z identitárního hlediska inkluzivnější.²³

Když ve své práci zmiňuji *Hnutí za občanská práva*, je tím myšleno konkrétně Afroamerické hnutí proti institucionalizovanému rasismu a za konec segregace 50. a 60. let.

---

²¹ „Herstory“, *Black Lives Matter*, <https://blacklivesmatter.com/herstory/> (staženo 18. 4. 2021).

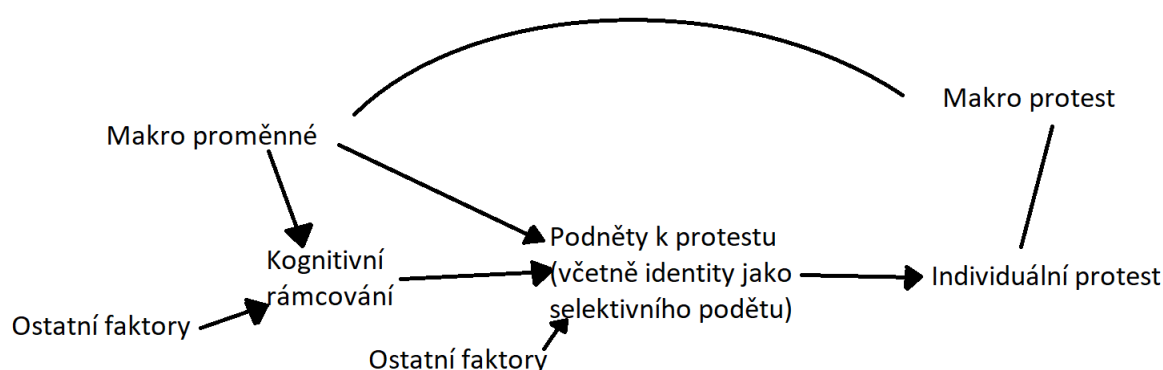
²² Obdobný klíč je používán například v tomto výzkumu: Deen Freelon et al., „Beyond The Hashtags“, *School of Communication, American University, Washington D. C.*, 2016, https://cmsimpact.org/wp-content/uploads/2016/03/beyond_the_hashtags_2016.pdf (staženo 18. 4. 2021).

²³ Cydney Adams, „Not all black people are African American. Here’s the difference“, *CBS News*, 18. 6. 2020, <https://www.cbsnews.com/news/not-all-black-people-are-african-american-what-is-the-difference/> (staženo 16. 4. 2021).

2. Teoretická část

2. 1. Strukturálně kognitivní model

Pro co nejpřesnější teoretickou analýzu protestního chování a jeho vysvětlení používám *strukturálně—kognitivní model* Karla-Diettera Oppa,²⁴ který je konkluzí jím zkoumaných

teorií protestů.

*Tabulka 1*²⁵

Šipky – Kauzální vztah

Linky – Korelační vztah

Makro proměnné – Společenské jevy, které ovlivňují ochotu protestovat

Kognitivní rámcování – Mikro proces, kterým jedinec *rámuje* všechny své relevantní podněty k protestu

Podněty k protestu – Mikro-makro vztah, kde se projektuje *kognitivní rámcování* do podnětů jednotlivce účastnit se protestu

Individuální protest – Makro jev účasti jednotlivce v protestu

Makro protest – Souhrnná aktivita množiny individuálních protestujících

²⁴ Karl Dietter Opp, „Theories of Political Protest and Social Movements“, Routledge, 2009. (strany 327-350)

²⁵ Tabulka vypracována podle: Opp, 2009. (strana 328, přeloženo autorem práce)

2. 1. 1. Makro proměnné

V předchozí kapitole jsem nastínil vývoje společenských jevů, které v modelu plní svou funkci jako *makro proměnné*. Disproporční policejní násilí je bezesporu hlavním mobilizačním prvkem všech zkoumaných protestů, ale ostatní aspekty, popisované v sekci 1.2. jsou také neméně validními faktory, přestože na ně není tak výrazně upřena pozornost médií a společnosti. Naprosto zásadní *makro proměnnou* je také rozvoj sociálních sítí, které stojí za největším progresem v přístupu k informacím, na jejichž základě dochází k mobilizaci protestujících. V této kapitole se zaměřím na přiřazení ostatních článků *strukturálně-kognitivního modelu* k BLM. V závěru kapitoly bych chtěl tento model aplikovat na účastníky demonstrací, kteří nejsou příslušníky černošského etnika. Následně v praktické části pomocí obsahové analýzy programového prohlášení Black Lives Matter vyhodnotit, zda je jejich hlavní motivací solidarita, anebo zda k jejich účasti dochází proto, že jsou také recipienty cílů proklamovaných organizací.

2. 1. 2. Kognitivní rámování

Kognitivní rámování by se dalo označit za perspektivu, kterou jedinec nahlíží na vznikající, či existující skutečnosti podle efektivních narativů, jež jsou mu předkládány. Některé teorie politických protestů neberou *rámování* v potaz a *pobídky k protestu* odvozují rovnou od *makro proměnných*. Svou roli ve *strukturálně-kognitivním modelu* ovšem *rámování* má proto, že bez jeho zahrnutí by nešlo v modelu například vysvětlit, jak probíhá masová mobilizace a jak hnutí docílí větší jednoty v přístupu demonstrujících k *makro proměnným* i k hnutí jako takovému.

V případě protestů BLM bych ovšem ke *kognitivnímu rámování* jako mobilizačnímu prvku přistoupil tak, že hnutí bylo již před rokem 2020 etablované a působí jako *kritická masa*,²⁶ tedy nejmenší komponent potřebný k jakémusi požehnání spontánním protestním akcím. V praxi toto znamená, že nastavená agenda je velmi jednoznačná k reakcím na policejní násilí směřované na neozbrojené černochoy a účast na demonstraci je „konání dobra“. Další cíle jsou součástí cesty za spravedlivou rovnostářskou společností, bez nichž systemický rasismus jednoduše nevymizí. Pokud v reakci na takové policejní násilí dojde k mobilizaci lokálních obyvatel, kteří se zapojí do protestní akce, lze s neochvějnou jistotou tvrdit, že tento protest je součástí hnutí BLM i za situace, kdy organizace Black Lives Matter není v protestech dosud zainteresována. Samy zakladatelky tuto cestu schvalují – o Black Lives Matter mluví jako o *síti*, kterou tvoří *grassrootové* buňky.

---

²⁶ Opp, 2009. (strana 79)

Princip, kterým přistupuji k organizaci Black Lives Matter, respektive k hnutí BLM jako ke *kritické mase* spočívá v tom, že jsou jeho cíle společenským diskursem podporovány. Tím pádem je na účast jednotlivce na akci, která je spojována s hnutím BLM, nahlíženo bez principiálního opovržení. Konzervativní politický diskurs se sice snaží redukovat demonstrující na násilné lupiče, aby si udržel svůj elektorát a zděsil i liberálnější voliče a zákonodárce v případě, že by se návrhy vycházející z podnětů iniciovaných hnutím projednávaly v Kongresu, avšak povědomí o disproporčním policejním násilí je tak silné, že se jim nepodařilo jej marginalizovat mimo okruhy svých podporovatelů, na které také aplikují *kognitivní rámování* tohoto hnutí. Princip *kritické masy* se může do jisté míry vysvětlovat i účast na protestech v okresech, kde žije jen malý zlomek Afroameričanů a nejsou zaznamenané případy policejního násilí na nich, kdy se účast na těchto demonstracích odvíjí od solidarity a/nebo sledování vlastních zájmů v rámci ostatních cílů hnutí, které by pozitivně ovlivnily i jiné než černošské obyvatelstvo. *Kognitivním rámováním* v tomto případě je společenský konsensus s ústřední myšlenkou hnutí, od které se odvozují ostatní cíle a motivace protestujících, ale stejně tak i narativ, kterým hnutí komunikuje své cíle, které by se bez jejich přizpůsobení jako holé informace nemusely těšit nekritické podpoře.

2. 1. 3. Podněty k protestu

Podněty k protestu vycházejí z *makro proměnných*, které jsou zpracovány do uceleného narativu, přičemž tato operacionalizace je nazývána *kognitivním rámováním*. Podněty jsou motivovány předpokládanými výsledky, tedy úpravou legislativy, nebo distribucí veřejných statků, přičemž realizace těchto cílů leží mimo kompetence protestujících. Jejich role spočívá ve vytvoření tlaku na ty, kteří navrhované změny přinést mohou, nejčastěji na politickou reprezentaci. Jistým nástrojem, který usnadňuje kolektivní akci, je politika identit, které se chci věnovat v následující podsekcí.

2. 1. 3. 1. Identita

Po skončení Druhé světové války se na nacionalismus (v případě národů, jež mají suverénní stát) začalo definitivně pohlížet negativně a místo toho přišla post-nacionální identita, zejména v heterogenních společnostech, kde pak národnostní, etnické, náboženské, či sexuální menšiny začaly bojovat za svá práva. Afroamerická identita neměla jednotný vývoj, nýbrž kulminovala z různých náboženských prostředí. Snahu o etnický smír a rovná práva Martina Luthera Kinga, vycházejícího z baptistické církve, doplňovalo konfrontační, radikální a revoluční úsilí Malcolma X, člena Muslimského

bratrstva. Zejména z druhých jmenovaných pozic se posléze organizovali Černí Panterři, kteří byli politickou stranou s výrazným komunitním přesahem a do velké míry určovali vývoj černošského politického diskursu v desetiletí po dosažení ústavou garantovaných rovných práv. V roce 1974 se v Bostonu zformoval *Combahee River Collective*, aktivistická skupina černošských leseb, která se výrazně zasloužila o pozdější vývoj intersekcionalního rámce pro sociální hnutí.²⁷

Silně identitární politika nezřídka stojí v linii s konzervativní agendou, například v oddělování rasových a třídních záležitostí. Pro některé konzervativce jsou tyto dva aspekty v juxtapozici, což by bylo nejspíše příliš troufalé tvrzení o identitářích, ovšem drobné překryvy se v těchto uvažováních nacházejí. Podle Cedrica Johnsona jde z velké části o změnu v epistemologii sociálního postavení, která se v 60. letech začala vzdalovat pojetí Hegela a Marxe, že samotné východisko nestačí pro třídní/ kulturní/ etnické uvědomění, ale že je potřeba politická organizace a sociální boj. Do obou těchto kategorií sice Hnutí za občanská práva a Černí Panterři spadají, ovšem jde o predispozici nového sociálního diskursu, který v 60. letech revidoval Marxe. Z těchto důvodů se od této doby začalo strukturální sociální hnutí nahrazovat holým pojetím identity jako inherentního atributu.²⁸ Jinými slovy v původním marxistickém pojetí dělník, který se odmítal účastnit forem sociálního boje (například stávek), nebyl považován za součást dělnického hnutí, ovšem podle nové epistemologie byli všichni Afroameričané zahrnuti do množiny osob se společným zájmem a povědomím. Tím pádem bylo nutné zabývat se i percepce reakcionářů uvnitř Afroamerické komunity, což určilo – pro boje za sociální spravedlnost méně efektivní, stagnační, či dokonce kontraproduktivní – premisu, že žádný názor není irelevantní. Problémem intersekcionality pak podle Johnsona je, že relativní znevýhodnění (epistemická váha) jsou považována za jakýsi merit autority, což podkopává některé z možností demokratické a věcné debaty. Vývoj můžeme sledovat ve vztahu černošských hnutí vůči bělošským aktivistům. Černí Panterři neměli důvěru v bělošské intelektuály, kteří samozřejmě z mandátu studentských hnutí 60. let byli silně zainteresováni v pestré škále společenských témat, což se Panterům jevílo jako pokus o únos hnutí a chtěli jasně vymezit snahu zlepšit postavení svých komunit svépomocí. Dnešní formování aliancí sice je ovlivněno intersekcionalním *kognitivním rámováním* epistemologie, avšak v situaci, kdy již netvoří naprostou většinu univerzitních studentů bílí muži, na jejich přínos není nahlíženo jako na elitářský privilegovaný paternalismus, ale jako na hodnotnou spolupráci. To, co bylo dříve vnímáno jako provokativní vměšování se do záležitostí lidí, kteří mají nízkou šanci poznat navzájem své bubliny, je nyní naprosto běžná záležitost dána také interakcemi těchto skupin.

---

²⁷ Leland G. Spencer, Helane Androne, "Intersectionality in the Classroom: Black Lives Matter as a Consummate Example", *Africology: The Journal of Pan African Studies*, 2019. (strana 83)

²⁸ Cedric G. Johnson, „Who's Afraid of Left Populism?“ *New Politics*, 2019

https://newpol.org/issue_post/whos-afraid-of-left-populism/ (staženo 30. 4. 2021)

2. 1. 4. Vztahy mezi veličinami

Opp se v knize frekventovaně odvolává na jedno z grafických znázornění Eisingerových modelů *struktur politických příležitostí*, které dává do vztahu *podněty k protestu* na ose X a *makro příležitosti* na ose Y, kdy *podněty k protestu* mají progresivní tendenci do chvíle, než se distribuce politických cílů dostane na nominálně nejvyšší hodnotu (naplnění hlavní agendy a její saturace), odkud *podněty k protestu* klesají, takže křivka má podobu obráceného písmene „U.“²⁹ Tento vztah sice redukuje *strukturálně kognitivní model*, ovšem v závěrečné kapitole na něm jednoduše vysvětlují, jakou roli hraje rozsah přijatých politických rozhodnutí ve vztahu k utišování sil konfrontujících systém.

2. 1. 5. Teoretický rámec demografie protestujících

V USA se poprvé od vzniku Black Lives Matter protestovalo ve velké míře i v okresech, kde bělošská populace tvoří 95 % a více. Průzkumy dále tvrdí, že zhruba tři čtvrtiny protestujících byli běloši.³⁰ To je výrazný posun od vln protestů BLM v předešlých letech, kdy se nejvýznamnější manifestace odehrávaly v oblastech s majoritou černošských obyvatel (Ferguson, 67 %; Baltimore, 64 %). Zastoupení žen, zejména ve větších městech, bylo relativně vysoké, okolo 40 %. V Los Angeles přes den byla dokonce vyzorována jejich majoritní účast, která se soumrakem klesala.³¹ Sociální struktura protestujících podléhá hlavně odhadům, podle Davida Graebera „Revoluce dělali vždy lidé dostatečně chudí, aby byli nespokojení, a přitom dostatečně bohatí, aby mohli něco zorganizovat.“³² Lidé patřící k etnickým minoritám, lidé ze sociálně slabších vrstev, kteří však zároveň mají sociální kapitál a časové prostředky, společně s osobami zapojenými do aktivistických struktur, které hnutí podpořily, anebo jsou přímo jeho součástí, stojí za konstantnější a

---

²⁹Peter K. Eisinger, „The Conditions of Protest Behavior in American Cities“, *The American Political Science Review*, Mar., 1973, Vol. 67. (strana 15)

³⁰Larry Buchanan, Quoc Trung Bui, Jugal K. Patel, „Black Lives Matter May Be the Largest Movement in U.S. History“, *New York Times*, 3. 7. 2020. <https://www.nytimes.com/interactive/2020/07/03/us/george-floyd-protests-crowd-size.html> (staženo 2. 5. 2021); „New Report Reveals Demographics of Black Lives Matter Protesters Shows Vast Majority Are White, Marched Within Their Own Cities“, Cision, *PR News Wire*, 2020 <https://www.prnewswire.com/news-releases/new-report-reveals-demographics-of-black-lives-matter-protesters-shows-vast-majority-are-white-marched-within-their-own-cities-301079234.html> (staženo 2. 5. 2021)

³¹Cision, *PR News Wire*, 2020

³²„Mladí by měli přestat makat, říká profesor David Graeber z London School of Economics“, *Prigl*. Brno, c2015. <http://prigl.cz/brnaci/mladi-by-meli-prestat-makat-rika-profesor-david-graeber-z-london-school-of-economics/> (staženo 30. 4. 2021)

intenzivnější účastí na protestech. Jejich podpora koreluje s existencí *kritické masy* v abstraktním pojetí – odvíjejícím se v tomto případě od provázanosti s internetovým aktivismem – potažmo jsou sami *kritickou masou* v jejím původním smyslu.

2. 1. 5. 1. Nestálá podpora hnutí

Rozhodl jsem se sledovat fenomén nestálé či jednorázové podpory, která může být ovlivněna více faktory a tvoří podstatu vysvětlovacího procesu protestních hnutí, protože relevance masových protestů se neodvíjí od účasti jeho stálých „pasažérů“, ale od spontánního zapojení běžných lidí. Podmínky, od kterých se tato podpora odvíjí, mohou mít pozitivní, negativní i ambivalentní účinek. Každé z nich dělíme na *makro* pobídky, tedy změny přístupu vnější společnosti, a pobídky vycházející z dispozic protestního hnutí. *Makro* pozitivními pobídkami k protestu je frustrace z politické reprezentace, rostoucí rozdělování populace v sociálních aspektech včetně vzestupu krajní pravice a jeho normalizace částí společnosti, sociální nejistota v době globální pandemické krize i deficit sociálních interakcí způsobený omezením svobody shromažďování. *Makro* negativními pobídkami jsou reakce mediálního a politického diskursu na aktivity hnutí a reflexe účinku demonstrací s ohledem na eventuální vývoj ovlivněný protesty. Úroveň represe ze strany státních složek je pak podle Oppa jedním z příkladů ambivalentních pobídek a závisí na původním stavu represe, na její intenzitě či eskalaci a na relevanci hnutí.³³

Oproti tomu pozitivními pobídkami vycházejícími z vývoje hnutí se rozumí například rozšiřování záběru možné agendy i připouštění plurality (věcných) názorů, feministický apel v linii s ostatními soudobými kampaněmi jako #metoo, anebo substance protestů, které zahrnovaly kreativní a interaktivní happeningy a kulturní program. Negativní efekt pak můžeme vysledovat u některých násilných forem protestu, přičemž je vhodné zmínit, že konfrontace policie a jejího zázemí mohla být ještě relativně tolerována a pomyslný práh se pak naplnil až u ničení soukromého vlastnictví a rabování, jakkoliv je skutečný objem těchto případů mediálně hyperbolizován, neboť se takovéto formy protestů vyskytovaly jen na zhruba 1 z 25 shromáždění, jak zmiňuji na konci následující kapitoly. Ambivalentního účinku dosáhl důraz na intersekcionalitu, která má sice mobilizační váhu pro osoby hlásící se ke konkrétní zohledňované identitě, která je tímto rámcem posilována, a na jejich spojence (*allies*). Ovšem její adaptace může být vyčerpávající a zpomalující, pokud z ní vyplývá vážení relevance názorových a jiných příspěvků zakládající se na attributech přispěvatele.

Tento přehled je nutno brát s jistou rezervou, neboť nikdy není neatřesitelně platný pro všechny sledované účastníky, ba naopak může mít přesně opačný účinek pro individuální pojetí, popřípadě může odrazovat přímo jednotlivé ideové skupiny, nejintenzivněji ty, nacházející se na okrajích diskursního spektra v hnutí. Nepřísluší mi sice přiřazovat „správné“ reakce lidem, s jejichž zkušeností s útlakem, nebo zkušeností s děním

---

³³ Opp, 2009. (strana 22)

na těchto konkrétních demonstracích nemám osobní srovnání, vzhledem k rozsahu a pojetí práce však není místo pro jejich empirické potvrzení či vyvrácení. Jejich platnost pro můj *modus operandi* považuji za uvěřitelnou a rozhodl jsem se s těmito údaji tak nakládat.

2. 2. Kritická rasová teorie

Akademický rámec, ze kterého vychází epistemologie rasových otázek se nazývá *Kritická rasová teorie*. Pojednává o množinách a podmnožinách forem rasového útlaku a její poznání se týká všech relevantních vývoju v etnických otázkách. Tento rámec vznikl v 70. a 80. letech 20. století v reakci na absenci efektivních akademických teorií, kterými by se dala vysvětlit nerovnost na základě etnicity přetrvávající i po zaručení rovnoprávnosti pro všechny občany USA. Teorie se vypořádává s formami útlaku založenými na stereotypech, které se v západních kulturách objevují díky přetrvávajícímu důrazu na hledání dichotomií, o kterých věříme, že mají vypovídající schopnost.³⁴ Kritická rasová teorie má v kontrastu s prostou stereotypizací rigorózně a detailně pojednávat o mnohoznačném vývoji a odrazovat od černobílého vnímání komplexních témat.

Kritická rasová teorie vznikala jako rozšíření *Kritické právní teorie*, která zkoumala sociální vývoj obyvatelstva a upozorňovala na přítomnost reakcionářských politických snah, které stojí za vydržováním *statu quo*. Kritická rasová teorie je pak v jistých ohledech operacionalizací těchto rámců na rasové otázky a politické reakce na ně.³⁵

Jako instrumenty jí slouží vymezení termínů *systemický* (či *strukturální*) rasismus, což jsou subtilní formy rasového znevýhodňování vycházející ze stereotypizace a setrvačnosti uspořádání z dob segregace³⁶, *institucionální* rasismus, což může značit důsledky nerovností ve společnosti spojených s rasou jako například kratší průměrná délka života černošského obyvatelstva.³⁷ Pomocí těchto instrumentů zasazuje ontologické zkušenosti do kolektivních zkušeností, čímž se snaží prokázat jejich empirickou platnost. S těmito poznatky je cílem akademiků, kteří zkoumají kritickou rasovou teorii, nakládat tak, aby mohli představit východiska a postupy pro odstraňování rasových nerovností ve společnosti. Zároveň je však tato teorie obsáhlá a různí teoretici rozdílně nakládají s instrumenty, vyvozují vícero závěrů, a kvůli stále probíhajícímu vývoji rasové otázky (i s ohledem na události roku 2020) je možné takovou teorii pro účely mé práce jen operacionalizovat, nikoliv koherentně předložit.

---

³⁴ Kimberlé Crenshaw, "Race, Reform and Retrenchment: Transformation and Legitimation in Anti-Discrimination Law". *Harvard Law Review*. 101 (7), 1988. strany 550-551

³⁵ Amy E. Ansell, "Critical Race Theory". In: "*Encyclopedia of Race, Ethnicity, and Society*". SAGE Publications, 2008.

³⁶ Crenshaw, 1988. (strana 554)

³⁷ Gregg Barak, Paul Leighton, Jeanne Flavin, "Class, Race, Gender and Crime", *Rowman and Littlefield Publishers*, 2010. (strana 101)

3. Praktická část

3. 1. Přístupy k sociálním otázkám

Než budu moci vyhodnotit, jak vypadají konkrétní postupy v sociální otázce, které jsou hnutím BLM tlumočeny, představím východiska, respektive přístupy, od kterých se odvíjejí. Popisuji zde, jaké predispozice má rasová a třídní otázka, jak se prolínají a jak na ně reagují politici. Nejdůležitějším dokumentem, který nadnesl předpoklady pro rozdělení třídních a rasových otázek byl *Moynihanův report (The Negro Family)* z roku 1965, který si od svého poradce, sociologa Daniela Patricka Moynihana nechal vypracovat prezident Lyndon B. Johnson. Moynihan dospěl k závěru, že černošská chudoba a bělošská chudoba jsou odlišné záležitosti, protože sledoval vzorce chování v černošských rodinách, které podle něj vykazovaly určité ekonomicky i komunitně nezodpovědné patologické jevy. Tento report do jisté míry formoval přístup politického diskursu v USA k chudobě a *de facto* ve své době shodil ze stolu plošná řešení ve víře, že je potřeba aplikovat více paternalistický přístup a konkrétní postupy, které nebudou znamenat utopení prostředků z rozpočtu, ale mohou údajně nabídnout pomoc lidem, kteří ji skutečně chtějí a zaslouží si ji.

3. 1. 1. Přístup podle etnického klíče

Přístup podle etnického klíče je snaha o zploštění socioekonomických rozdílů závisících na etnickém původu. Takový přístup ovšem neimplikuje záměr o narovnání sociálních rozdílů napříč společností a je označován jako *rasový redukcionismus*, což je reminiscence k termínu *třídní redukcionismus*, tedy kritice plošných opatření v opačném gardu pro jejich nedostatečné zdůrazňování existence rasových rozdílů. Termín *rasový redukcionismus* se vžil díky politickému vědci Adolphu Reedovi a jeho synu, historikovi Touré F. Reedovi. Podle Adolpha Reeda jsou *rasově redukcionistická* řešení v různých měřácích přejímána liberálním politickým diskursem týkajícím se sociální spravedlnosti,

který by jako katarzi společnosti vnímal situaci, kdy by nebylo 90 % zdrojů v rukou 1 % bílých mužů, ale kdyby v rámci toho 1 % bylo 50 % žen, 13 % Afroameričanů, 17 % Latinoameričanů, 4 % LGBTQ+ osob atp.³⁸

Konkrétní postup, jak odstranění sociálních rozdílů mezi etniky dosáhnout politickou cestou, také nabízí jen omezenou škálu možností. Z praxe po desetiletí implementované *affirmative action*³⁹ víme, že každé takové řešení vcelku automaticky podléhá kritice (nejen) konzervativního tábora pro jejich „diskriminační“ podstatu. Také existuje reálná možnost, že rozhodnutí soudu je mohou eventuálně regulovat⁴⁰, či úplně zrušit. To vlastně implikuje velkou opatrnost při volbě konkrétních kroků, které se tak ocitají na hraně *trickle-down* principu a charitativních aktivit, protože prosadit legislativní cestou, byť jen na lokální úrovni opatření, která by čerpala prostředky z rozpočtu, je přinejmenším složité. Preston H. Smith II. zmiňuje⁴¹ dotování černošských podnikatelů, bank, nebo černošských soukromých univerzit jako případy těchto cílených opatření. Zároveň však, stejně jako Adolph Reed, namítá, že se tato opatření pořád drží v rovině, kdy jejich recipienti tvoří hlavně Afroameričané ze sociálně vzestupně mobilních skupin, kteří mají tvořit černošskou politickou a manažerskou třídu, což je z neoliberalního prizmatu akceptováno jako podporování zdravé konkurence. Afroameričané, kteří pak díky takovéto podpoře mohli studovat, či snáz podnikat, jsou pak nejen distancováni od černochoů z nižších sociálních vrstev, ale také mají kladnější vztah k systému, který jim takovýto vzestup umožnil. Recipienti stipendií, kteří se poté například angažují v politice, tak častěji zastávají méně radikální názory.

Další opatření, která by se dala vztáhnout do této kategorie cíleného boje s endemickou chudobou, která často koreluje s etnickou geografii USA, mají většinou dočasnou platnost, či semi-permanentní účinek a také bývá jejich cílem zvýšit relativní konkurenceschopnost těchto oblastí. V roce 1994 například zavedla administrativa Billa Clintona takzvané *Empowerment zones*, tedy Zóny zmocnění. Místní politické orgány mohly soutěžit o zapojení do těchto programů přípravou plánu, jak posílit bankovní sektor, místní průmysl a služby a posílit komunitu. V případě zařazení do *empowerment zones* se zvýšilo federální financování lokálního sociálního sektoru, firmy dostávaly dočasné úlevy na daních za rekrutování a rekvalifikaci lokálních obyvatel a mohly dostat i výjimku z některých podnikatelských a obchodních regulací. Rámec těchto programů měl však jasný cíl – zpřístupnit lokalitu byznysu a nastavit provázanější vztahy mezi veřejným a soukromým sektorem, což následně přimělo města více přiléhat tržním principům. Navíc koncept soutěže byl nastaven tak, aby vybíral projekty s co největší návratností použitých federálních výdajů.⁴²

Diskusi tedy podléhá, jestli taková řešení mají význam pro boj za sociální spravedlnost, když jsou před politickým diskurzem obhajitelná jen pokud přinesou zisk a budou podléhat tržním principům, popřípadě mají pacifikační efekt na recipienty.

---

³⁸ Adolph Reed Jr., „How Racial Disparity Does Not Help Make Sense of Patterns of Police Violence“, *Nonsite*, 16. 9. 2016. https://nonsite.org/how-racial-disparity-does-not-help-make-sense-of-patterns-of-police-violence/#foot_7-9794 (staženo 14. 4. 2021)

³⁹ Český nejčastěji používaný překlad *pozitivní diskriminace* sebou nese dle mého názoru nešťastné vyznění, které se snadno vykládá jako „rasismus naruby“, a proto v tomto textu používám původní znění.

⁴⁰ University of California vs. Bakke (1978)

⁴¹ Preston H. Smith II., „Which Black Lives Matter?“, *Catalyst Journal*, 2020. <https://catalyst-journal.com/vol4/no3/which-black-lives-matter> (staženo 14. 4. 2021)

⁴² Spence, 2016. (strany 34-35)

V případě, že by politici navrhovali vykonávat altruismus podle etnického klíče, měli by zas před sebou kritiku z „rasismu naruby“. Takové programy by se navíc nejspíš musely výrazně upravit, ne-li zrušit, aby obstály nejen před legislativním procesem schvalování, ale potažmo i před justicí. V brzké době navíc nejspíše dojde k dalšímu procesu zaměřenému na *affirmative action* (Students for Fair Admissions vs. Harvard) u Nejvyššího soudu. Na druhou stranu je vhodné zvážit, zda by nebylo vhodnější v situaci, kdy černošská vnitřní ekonomika a její komunitní kupní síla vykazuje nejnižší hodnoty ze všech sledovaných etnik, jak popisují v sekci 1.2.2., černošské byznysy podporovat tak, aby byly schopny obstát v rámci amerického trhu, přestože tím vynaložíme prostředky, které fakticky skončí u manažerské třídy místo sociálně slabých Afroameričanů. Je totiž možné, že se jedná o dvě různá, vzájemně propojená, avšak pozičně odlišná východiska, substantivně jiná než ta, jimiž se zabýval Moynihan: Chudoba sociálně slabých vrstev bez ohledu na etnickou příslušnost a marginalizace černošské ekonomiky. Kombinace těchto dvou rovin vystavuje sociálně slabší Afroameričany ještě většímu riziku chudoby než jejich bělošské protějšky. Racionální politická diskuse by se pak nejspíš měla týkat toho, který z těchto problémů řešit intenzivněji a promptněji.

3. 1. 2. Plošná opatření

Kritici návrhů plošných opatření, která čítají například státem garantovanou zdravotní péči, sociální státní podporu či přehodnocení systému školného na univerzitách, často adaptují Moynihanovy poznatky a oddělují bělošskou a černošskou chudobu. Etnicita a sociální otázka jsou neoddělitelné faktory a rasismus, ať otevřený, či systemický, není jediným nositelem znevýhodňování. Jak jsem však vyjádřil v předchozích kapitolách, tyto dvě různé tváře chudoby – černošská a bělošská – se liší nikoliv v patologických jevech, ale v tom, že etnické menšiny jsou více ohrožené kombinací premis historického vývoje, od kterého se odvíjí výchozí sociální situace, rasismu a momentální ekonomické jistoty. Poslední jmenovaný aspekt je například akutním problémem v případě náhlých výloh za zdravotnické služby, přetrvávajícím jsou pak například splátky za školné na univerzitách, přičemž je společensky žádoucí studovat na vysoké škole bez ohledu na etnicitu či sociální situaci. Takové výdaje ohrožují i střední třídu a jejich řešení skrze plošná opatření je stále častěji skloňované sociálně demokratickým křídlem Demokratické strany.

Za nejvýznamnější systém plošných opatření v historii Spojených států je po právu považován *New Deal* prezidenta F. D. Roosevelta, který měl ve 30. letech 20. století vyřešit problémy s chudobou způsobenou Světovou hospodářskou krizí. Považuji za důležité vyjasnit, že v té době neměli Afroameričané stejná práva a tím pádem ani plný přístup ke všem programům, které *New Deal* poskytoval. Vedle toho byla v programech *New Deal* subtilní i evidentní etnická diskriminace. Například nebyli zohledňováni pracovníci v domácích službách, kde bylo alokováno velké množství Afroameričanů, anebo *Federal Housing Administration* neposkytovala hypotéky Afroameričanům, kteří

měli zájem o bydlení v bělošské čtvrti.⁴³ Přesto však toto plošné opatření stálo za rapidním zlepšením ekonomické situace černošského obyvatelstva v USA. Pokud by k takovým opatřením měl přístup každý Američan dnes, jejich dopady na sociální rovnost zejména u Afroameričanů by byly ještě výraznější.⁴⁴ Navíc i podpora Demokratické strany u černošského obyvatelstva po roce 1932 strmě stoupala i přes existenci jejího silně rasistického jižanského křídla.

Pokud by se politické reprezentaci v USA podařilo prosadit plošná opatření jako například zdravotní péči pro všechny, valorizovat systém sociálního zabezpečení, zrušit školné, či dokonce *ex post* smazat dluhy za školné, které redukuje vzestupnou sociální mobilitu mladých Američanů, šlo by o radikální zásah do ustanovení vztahů veřejného a soukromého sektoru. Politici upozorňují na masivní nárůst rozpočtových výdajů, v případě že by takováto opatření byla uzákoněna. Lobbystické skupiny výdělečných pojišťoven se snaží samozřejmě zabránit takovýmto snahám, navíc i korporátní reakcionářské křídlo Demokratické strany jim jde na ruku.⁴⁵

3. 1. 3. Vztah Black Lives Matter a přístupům k sociálním otázkám

Hnutí BLM implementuje intersekcionalní rámec již od svého vzniku. Bylo založeno třemi ženami, z nichž dvě se identifikují jako členky queer komunity. Ve vztahu k feminizmu, právům LGBTQ+ osob, důstojnosti osob se zdravotním handicapem, či osob bez možnosti aktivního volebního práva jde o dost progresivní přístup. Žádné z dosavadních masových hnutí, ať už to byla první a druhá vlna feminizmu, nebo Hnutí za občanská práva, nemělo skutečně reprezentativní přístup k intersekcii všech otázek privilegovanosti – respektive útlaku – existovaly spíše lokální radikální uskupení jako například *Combahee River Collective*.⁴⁶ BLM se snaží ovlivnit přístup (nejen) černošského obyvatelstva k otázkám genderu, LGBTQ+ komunit, osob s handicapem, či jinak znevýhodněných lidí tak, aby se s nimi počítalo, aby jejich hlasy byly slyšet a aby se lidé diskriminovaní jednou z forem útlaku neúčastnili utlačování osob spadajících pod jinou či více z těchto kategorií. Některé události ovšem naznačují, že BLM neimplementuje tak silný apel v otázkách chudoby.

Není možná úplně spravedlivé, vzhledem k velmi volné vnitřní struktuře organizace, neřkuli nemožnosti distinkce členů hnutí, zaměřovat se na konkrétní činnosti jednotlivých aktivistů a dedukovat z nich agendu hnutí jako celku, avšak mnoho aktivit hnutí vede k dojmem, že byl zde přijat *rasový redukcionismus*. Jde například o silné

---

⁴³ Mia White, „In Defense of Black Sentiment“, *New Politics*, 2019. https://newpol.org/issue_post/in-defense-of-black-sentiment/ (staženo 29. 4. 2021)

⁴⁴ Touré F. Reed, „Toward Freedom: The Case against Race Reductionism“, *Verso*, 2020. kapitola 1

⁴⁵ Antropolog a aktivista David Graeber ve své knize „The Democracy Project“, *Penguin Books*, London, 2013. (strana 94) kritizoval i snahy o částečné reformy jako např. Obamacare jako pokusy konzervovat současný stav, přičemž bez zásahů by takovýto model zdravotní péče byl z dlouhodobého hlediska neudržitelný. Kroky administrativy Donalda Trumpa ve vztahu k Obamacare, respektive vitální diskuse o reformě zdravotnictví provázející následné volby, dala do jisté míry Graeberovi za pravdu.

⁴⁶ Spencer, Androne, 2019.

identitární apely, ze kterých vycházejí nejen preference pro politická východiska podle etnického klíče, ale i separaci bělošských demonstrujících z některých forem protestů. To je pochopitelné u bělošské apropriace kulturních zvyků prezentovaných v rámci pochodů *černé hrdosti*, ovšem už méně například v nedoporučování gestikulace zdviženou pěstí, což je gesto původně používané dělnickým hnutím z přelomu 19. a 20. století.⁴⁷ Preference méně radikálních řešení samozřejmě není u části protestujících nepochopitelná, vzhledem k neutichajícímu intenzivnímu *kognitivnímu rámování* (neo)liberálním diskursem, který jsem popsal v sekci 1.2.4. je takový přístup možné očekávat u liberálních Afroameričanů, takových, jejichž podpoře se těšili Barack Obama i Bill Clinton. Jenže jak takové chování vysvětlíme u radikálních černošských nacionalistů? Velkou roli u nich hraje dialektika Černých Panterů. Podle Cedrica Johnsona⁴⁸ kladli Panteři důraz na diametrálně odlišnou životní zkušenost všech Afroameričanů.

Cedric Johnson dále pozoruje existenci 4 proudů uvnitř hnutí BLM: *radikální, progresivní, buržoazní a reakcionářský*. V různých otázkách se jejich názory překrývají, avšak v mnoha ohledech je hnutí tímto fragmentováno a nemá ucelenou agendu, která by mohla stát za jednotným postupem. Patricie Cullors, jedna ze zakladatelek, se vyjádřila, že: „*To, že nesouhlasím s neoliberalismem, mě nepřiměje k tomu napadat na internetu ty, kteří s ním souhlasí. Ve skutečnosti se můžeme shodnout na tom, že se neshodneme. Můžeme mít zdravou debatu.*“⁴⁹ Pro takto velké hnutí, které má však zároveň nestálou podporu a vyvolává i kontroverze, je to od zakladatelky pochopitelný přístup. Bylo by nezodpovědné přijmout agendu jednoho proudu a kritikou zevnitř hnutí se nezaobírat. Je také nutno zmínit, že Black Lives Matter není organizace, která by se snažila udávat jednohlasný názorový směr, naopak mnoha prostředky pluralitu názorů podporuje a ta se přenáší i na BLM jako hnutí. Formální struktura organizace je velmi volná, nemá žádné oficiální lídry ani hierarchii a k založení lokální buňky stačí její registrace. Jde v zásadě o uchování principu pocházejícího z prostředí sociálních sítí, kdy #blacklivesmatter může použít každý uživatel internetu.

Stejně tak i na demonstraci může přijít kdokoliv, a tak se skutečně zejména v roce 2020 zmobilizovaly takřka všechny aktivistické skupiny. Přítomnost mnoha vnějších (neafroamerických) politických skupin měla explicitně ambivalentní vliv na události, které se odehrávaly na demonstracích, obzvláště pak, pokud se mobilizovali i odpůrci hnutí za účelem účastníky konfrontovat, ať už agresivně, či jen svou přítomností. Jak napovídal vývoj demonstrací během celého funkčního období prezidenta Donalda Trumpa, a to zejména ve státech bývalé konfederace, kde se objeví manifestace krajní pravice, tam lze očekávat i radikálně levicovou odpověď. Nebylo tomu jinak ani v případě protestů po vraždě George Floyda. Není však pochyb o tom, že pro drtivou většinu levicových aktivistů by jejich odhodlání podpořit černošské protesty neutichlo ani kdyby se žádné protidemonstrace nekonaly. Vedle samozřejmých podnětů ke konfrontaci systemického rasismu jde například o rámec intersekcionality, který je pro moderní levicová hnutí adaptovanou premisou (od Combahee River Collective se mezi progresivními levicovými

⁴⁷ Lincoln Cushing, “A brief history of the “clenched fist” image”, *Docs Populi*, c2014. <https://www.docspopuli.org/articles/Fist.html> (staženo 3. 5. 2021)

⁴⁸ Cedric G. Johnson, “The Panthers Can’t Save Us Now”, *Catalyst Journal*, 2017. <https://catalyst-journal.com/vol1/no1/panthers-cant-save-us-cedric-johnson#po-fn> (staženo 26. 4. 2021)

⁴⁹ Patrisse Khan-Cullors, „We didn’t start a movement. We started a network.“, *Medium*, 23. 2. 2016. <https://medium.com/@patrissemariacullorsbrignac/we-didn-t-start-a-movement-we-started-a-network-90f9b5717668#ijqrll79q> (přeloženo autorem práce, staženo 29. 4. 2021)

aktivisty intersekcionalita postupně zavedla) a ona sama byla jeho pionýry, když reagovala na dění v liberálnějších sociálních hnutích.

Specifickou otázkou zapojení levicových skupin jsou nelegální formy protestu. Je nutné zmínit, že k jakýmkoliv formám násilí (ať už škodám na majetku či fyzické konfrontaci jiných osob) docházelo od května do července 2020 jen ve zhruba 3,7 % případů ze 7 305 zkoumaných protestních akcí.⁵⁰ Velká část těchto případů byla ve formě poškozování policejních stanic, konfrontace se strážci zákona, či střetů s krajně pravicovými protidemonstranty.

David Graeber se zabývá otázkou násilí na demonstracích ve své knize *Direct Action: An Ethnography*. Přináší poznatky o radikálně levicovém pojetí odporu v rámci protestů. Na jednu stranu zmiňuje velkou individualitu a kreativitu ve zvolených přístupech, zároveň však zdůrazňuje, že pokud někdo podněcuje k eskalaci a používání fatálních zbraní či výbušnin, vyvstává důvodné podezření, že tento člověk je policejní infiltrátor. Použití nepřiměřených taktik ze strany jednotlivců může být v určitých případech podle Graebera způsobeno nezkušeností s prostředím demonstrací v kombinaci s frustrací, anebo může jít o projevy agresivních individuí pod vlivem alkoholu. Zároveň však píše o tom, že když dochází k rabování, konkrétně ze strany utlačovaných etnických menšin, je takové chování v linii se zájmy například anarchistických účastníků demonstrací a je nepravděpodobné, že by takovými událostmi bylo z jejich strany opovrhováno.⁵¹

Násilí sice pro většinu demonstrujících není východisko a to, že se proti němu organizace vymezila, je bezesporu vnímáno všeobecně pozitivně. Ovšem mediální dosah – i přesto, že se pro mnohé konzervativní politické komentátory tímto redukoval na pojednávání téměř výhradně o těchto událostech – roste za daných situací exponenciálně a přitahuje pozornost mnoha dalších podporovatelů a staví hnutí pod drobnohled, což má přínos pro zviditelnění problematiky, kterou hnutí řeší. Samotné záběry dušení George Floyd vyvolaly intenzivní a spontánní reakci, ovšem nebyl rychlé mobilizace skupin, které se s frustrací vypořádávaly i nekonvenčními způsoby protestu, nebylo by od věci se zamyslet nad tím, zda by v mediálním diskursu dostaly řešená témata takový prostor.

3. 2. Politický rámeček

Nepokoje ve Fergusonu z roku 2014 a v Baltimoru v následujícím roce se odehrály již za vlády Baracka Obamy. V reakci na ně nejen Black Lives Matter, ale i ostatní iniciativy očekávaly rezolutní postup politické reprezentace při řešení policejního násilí, ovšem uspokojivé výsledky nepřišly. V roce 2016 proti sobě v primárkách Demokratické strany pro prezidentské volby stáli Hillary Clinton a Bernie Sanders. Bylo jisté, že tyto dva

---

⁵⁰ Erica Chenoweth, "This summer's Black Lives Matter protesters were overwhelmingly peaceful, our research finds", *The Washington Post*, Washington (D. C.), 16. 10. 2020. <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/10/16/this-summer-black-lives-matter-protesters-were-overwhelming-peaceful-our-research-finds/> (staženo 24. 4. 2021)

⁵¹ David Graeber: "Direct Action: An Ethnography", *AK Press*, Oakland, 2009. (strany 222-223)

kandidáti svádí boj o černošské voliče a že o jejich podpoře není rozhodnuto předem, jako u Baracka Obamy. Bývalá první dáma a ministryně zahraničí reprezentovala establishment, zatímco vermontský senátor proklamoval výrazné změny v sociální politice. Afroameričané mají dlouhodobě menší důvěru v politiku než ostatní, která se sice se zvolením Obamy zvedla, avšak k závěru jeho druhého mandátu již nebyla tak vychýlená od standardního etnického schématu.⁵² Tím pádem by se mezi nimi kandidátka establishmentu neměla těšit tak výrazné podpoře jako revoltující demokratický socialista. Na druhou stranu manželka bývalého prezidenta, podporovaného Afroameričany, byla velmi známá po celé zemi, zatímco senátor Sanders byl zejména v jižanských státech relativně novou tváří.

K úspěchu Hillary Clinton a současnému neúspěchu Bernieho Sanderse přispělo více faktorů. Demokratická Národní Komise má určitý vliv na mediální obraz svých kandidátů a vzhledem k tomu, že se progresivistické křídlo kolem „*The Squad*“ konsolidovalo až kolem roku 2019, měla Clinton celkem jednohlasnou podporu své strany. Po celou dobu své kampaně implementovala identitární otázky a s přehledem vítězila u nebělošské populace, mezi kterou měla v zásadě konstantní podporu po celý průběh primárek. Bernie Sanders se rozhodl neakcentovat identitární politiku a snažil se nalákat své voliče na plošná opatření, což mu přineslo stoupající tendence v průzkumech, zejména u Američanů ve věku od 18 do 44 let, bez ohledu na rasu, ovšem náskok Hillary Clinton nedohnal, a tak se s vítězem Republikánských primárek, Donaldem Trumpem, utkala ona.⁵³ Kampaně obou kandidátů byly na některých shromážděních narušované aktivisty Black Lives Matter, Bernie Sanders nepodnikal proti jejich aktivitám žádné kroky, zato volební tým Hillary Clinton je sice zprvu toleroval, avšak v pozdějších fázích kampaně se již organizátoři rozhodli nepustit aktivisty na místo shromáždění.⁵⁴

Bernie Sanders se rozhodl i pro svou druhou kandidaturu v roce 2020 držet své agendy z předchozích voleb, a přestože byl již známější tváří, podpory většiny Afroameričanů se dočkal viceprezident Obamovy administrativy Joe Biden, kterému vyjadřovali podporu i ostatní postupně odstoupivší kandidáti a Sanders oficiálně ukončil snahu o svou nominaci 8. dubna 2020. Během obou kampaní se diskutovalo o demografických údajích voličů, kdy Sanders propadal zejména u starších Afroameričanů v jižanských státech, od nichž se podle všech průzkumů dostávalo největší podpoře Bidenovi. Oproti předchozím primárkám nebyly aktivity BLM v tak živé paměti a leitmotivem tak byla snaha o vítězství kandidáta Demokratické strany nad Donaldem Trumpem.

Vítězství liberálních kandidátů nad sociálním demokratem Sandersem v obou volbách lze přikládat jeho snaze neakcentovat etnické rozdíly a soustředit se na opatření, která mají vliv na nižší sociální vrstvy, ale i stále ohroženější střední třídu. Proč se však celkově vzato chudší černošské obyvatelstvo přiklání k navázání na politický vývoj, který probíhal za prezidentů Baracka Obamy či Billa Clintona, místo podpory kandidáta, který by provedl výrazné odlehčení individuálním výdajům za zdravotnictví či studium a zvýšil by

---

⁵² “Public Trust in Government: 1958-2019”, *Pew Research Center*, 11. 4. 2019.
<https://www.pewresearch.org/politics/2019/04/11/public-trust-in-government-1958-2019/> (staženo 3. 5. 2021)

⁵³ William Jordan, “Age and Race in the 2016 Democratic primary”, *YouGov*, 7. 6. 2016.
<https://today.yougov.com/topics/politics/articles-reports/2016/06/07/age-and-race-democratic-primary> (staženo 3. 5. 2021)

⁵⁴ Touré F. Reed, 2020. strana 11

minimální mzdy i sociální systém? Odpověď můžeme hledat ve školách a v kostelích, kde je hluboce zakořeněné neoliberální prizma světa s důrazem na tržní principy, konkurenceschopnost a individuální zodpovědnost za svou životní úroveň. Tatáž mentalita se promítala i do paternalistických pouček prvního Afroamerického prezidenta, který „svým“ komunitám kázal, že mají majoritní společnosti vlastním přičiněním dokazovat, že mohou žít, vydělávat a obstarávat rodinu stejně jako ostatní. Pro nuancovanější a současnější úhel pohledu můžeme při hledání odpovědi sledovat debaty uvnitř i vně hnutí BLM o identitě a intersekcionalitě. Zde se dá pozorovat vliv neoliberalismu v tom smyslu, že je chudoba kladena na roveň s dalšími z řady znevýhodňujících faktorů, nikoli nahlížena jako problém, od kterého se různé další formy útlaku mohou odvíjet a který je tudíž nutné adresovat zvlášť.

4. Závěr

V roce 2020 se odehrála zatím největší vlna protestů v rámci BLM a zároveň šlo o nejrozsáhlejší demonstrace v USA za posledních 50 let. Tato masovost byla dána intenzivním mediálním pojednáním o vraždě George Floyda i následným probíráním násilných forem protestů. Kolem hnutí se pozoroval silný nárůst podporovatelů nejen z řad občanů, ale i institucí, které přejímaly heslo a snažily se být nápomocné v boji s rasismem. Tento deklarativní rozměr je však jen jednou z mnoha forem, jakými hnutí prostupuje do společnosti. Black Lives Matter je zároveň organizací, která se snaží ovlivnit politické dění a účastní se debaty, ze které přicházejí konkrétní návrhy a požadavky na politickou reprezentaci. Vedle těch, které se týkají policejního násilí a jsou zahrnuty v *Campaign Zero* jde i o širší *Vision for Black Lives*, která apeluje na řešení sociální nerovnosti jako jedné z forem institucionálního rasismu. Tento přístup má mimo jiné otevřít diskusi o konkrétních přijímaných koncepcích boje se sociální nerovností. Existují do jisté míry protichůdné názory uvnitř hnutí BLM na to, jaký způsob je vhodnější, zda snaha o vyřešení rasových nerovností skrze podporu černošské ekonomiky a škol, popřípadě jejich studentů, anebo zavedení bezplatného zdravotnictví pro všechny, navýšení sociálních služeb a úplné zrušení školného.

Plány plošných opatření bývají označovány za *barvoslepý třídní redukcionismus*. Jenže v zemi, která posledních 40 let uplatňuje *meritokracii* bez přílišných ohledů na etnicitu a sociální zázemí je *barvoslepost* na denním pořádku v případě posuzování možností vzestupné sociální mobility. Naopak v případě punitivních přístupů přetrvává systemický rasismus, ať už s ohledem na bezprostřední násilí ze strany policie a samozvaných ochránců, tak v případě soudnictví a věznic, které jsou naplněné od dob vlády Ronalda Reagana a přístup k rehabilitaci bývalých trestanců je alarmující. Reakce na něj pak otevírá debatu o institucionálním rasismu a sociální nerovnosti obecně, ovšem určité aspekty vývoje společenského, komunitního a politického uvažování zatím nepřiměly politickou reprezentaci přinést efektivní a permanentní reformy, anebo vynést do křesla prezidenta kandidáta, který by takovou agendu předesílal.

Moderní Spojené státy by se bezesporu měly zaměřit na to, aby žádný jejich občan nebyl postradatelný a přínos společnosti nebyl vyjádřen kompetencí produkovat kapitál, ale aby hrála roli lidská důstojnost a péče. V době pandemické krize je to všechno sice složitější, ale o to víc důležité. Proto se témata vážící se k sociálním službám a zlepšení pracovních podmínek dostala opět deklarativně do politických programů, byť zatím spíše ve formě mírných, či dočasných reforem a diskusi o nich. Už teď se spousta konceptů spojených zejména s prací vyhodnocuje v kontextu omezení setkávání osob v zalidněných kancelářích jako zastaralé a jednoduše postradatelné. Tudíž by se mohlo posléze také ukázat, jaké konkrétní kroky by mohly mít pozitivní vliv na pracující a jejich komunity. Zvyšování minimální mzdy je jedním z možných kroků a není pochyb o tom, že by zlepšilo život velkému počtu zaměstnanců zejména z nižších sociálních vrstev. Jak jsem zmiňoval v sekci o sociální struktuře protestujících, lidé, které chudoba ovlivňuje existenčně, nejsou

nosným pilířem protestů, a tak by se mohly konzervativní struktury (ve smyslu těch, které se snaží o udržení *statu quo*) bát dalšího rozvoje protestních hnutí. Pokud však podniknuté kroky přinesou větší zásah do sociálních věcí, vlna protestů by se (tak, jak popisuje Eisingerova křivka ve tvaru obráceného „U“) mohla zklidnit a redukovat opět na jednotlivá témata. *Mikro* podněty k protestu se sice napříč hnutími liší, pro jeho částečnou fragmentaci zapříčiněnou velkou názorovou otevřeností, ovšem tato témata evidentně přesahují i rámec BLM jako celku.

Je určitě nutné si uvědomit, jakou roli BLM vlastně zastává: Jestli je to antirasistické, nebo sociální hnutí. Podle Cedrica Johnsona je v zásadě *každé* hnutí rozvíjející se kolem sociálních otázek solidarity a základních lidských potřeb a zájmů inherentně antirasistické.⁵⁵ Evaluace zkušenosti s rasismem nezávisí jen na barvě kůže (potažmo genderu, sexuální orientaci...), ale má silné základy i v příslušnosti k sociální vrstvě. Život bohatých Afroameričanů, kteří patří k politické, či manažerské třídě je ve spoustě aspektech jen marginálně odlišný od jejich bělošských protějšků, a naopak lidé majoritní populace (bílí, cis, heterosexuální) sužovaní chudobou, či chudobou bezprostředně ohrožení, jsou také do jisté míry součástí obyvatelstva negativně zasaženého politickým vývojem od 80. let. Jejich zahrnutí do hnutí je však často redukováno na „allies“ a nezřídka je jejich příspěví bráno členy hnutí jako nikterak významné a skrze další formy *gatekeepingu*, tedy určování toho, kdo má a nemá nárok se hlásit k nějakému atributu, se často zamlčuje méně metodická, leč potenciálně přínosná debata.

Intersekcionalita je klíčový koncept, který umožňuje ostrakizovaným a utlačovaným lidem formulovat svá znevýhodnění a efektivně mezi sebou komunikovat, ovšem pokud se různá hnutí zaměřují na identitu jako na nosný trám kolektivního povědomí, neměli by přehlížet vliv jejich socioekonomického postavení, a především třídní příslušnosti. Debaty o silnějším zastoupení třídní otázky jsou sice emotivní a názorově polarizované, ovšem nedá se tvrdit, že by takové rozepře hnutí a potažmo společenskou debatu stavěly do bezvýchodné pozice. Vzájemné nálepkování se *třídními*, či *rasovými redukcionisty* je podnětné na úrovni akademických debat, ovšem v ulicích a na plénech by se měla hledat hlavně společná řeč, aby se předcházelo výraznějšímu štěpení iniciativy, která má společné hodnoty a cíl o spravedlivé společnosti s rovnými šancemi pro každého.

Pokud by se pak hnutí podařilo reflektovat své zájmy substantivně, konkrétně a efektivně do výkonné politické moci, bude snaha o co největší přiblížení se rámcovému konsensu působit podobně i v tomto kontextu. Adaptace pouze jednoho, či druhého přístupu totiž stále nechává nedořešené otázky, které se týkají v jedné situaci konkurenceschopnosti Afroamerické komunity v současném tržním řádu, v druhém případě zase všech obyvatel Spojených států, které mohou náhle neočekávané výdaje ohrozit chudobou. Pouze kombinace obou přístupů pak zajistí komplexnější zlepšení sociálních podmínek i pro chudší vrstvy Afroameričanů.

---

⁵⁵ Johnson, 2017.

Seznam literatury

Knihy:

ASNELL, Amy E. *Critical Race Theory*. In: *Encyclopedia of Race, Ethnicity and Society*. SAGE [eBook]. Los Angeles: SAGE Publications, c2008. [cit. 3. 5. 2021]. ISBN: 978-1412926942
Dostupné z: <https://sk-sagepub-com/reference/ethnicity/n138.xml> .

BARRAK, Gregg, LEIGHTON, Paul, FLAVIN, Jeanne. *Class, Race, Gender and Crime: The Social Realities of Justice in America*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. ISBN 978-0-7425-9971.

BROWN, Wendy. *Undoing the Demos: Neoliberalism's Stealth Revolution*. New York: Zone Books, 2015. ISBN 978-1-935408-53-6.

GRAEBER, David. *Direct Action: An Ethnography*. Oakland: AK Press, 2009. ISBN 978-1-904859-79-6.

GRAEBER, David. *The Democracy Project: A History. A Crisis. A Movement*. London: Penguin Books, 2013. ISBN 978-0-718-19504-5.

OPP, Karl-Dietter. *Theories of Political Protest and Social Movements*. New York: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-48389-6.

REED, Touré F. *Toward Freedom: The Case Against Race Reductionism*. London: Verso, 2020. ISBN 978-1-78663-438-2.

SPENCE, Lester K. *Knocking the Hustle: Against the Neoliberal Turn in Black Politics*. 2nd ed. New York: Punctum Books, 2016. ISBN 978-0692540794.

Periodika:

EISINGER, Peter K. The Conditions of Protest Behavior in American Cities. *The American Political Science Review*. The American Political Science Review, Mar., 1973, Vol. 67. DOI: 10.2307/1958525.

CLAYTON, Dewey M. Black Lives Matter and the Civil Rights Movement: A Comparative Analysis of Two Social Movements in the United States. *Journal of Black Studies*. Journal of Black Studies, Vol. 49(5), 2018. DOI: 10.1177/0021934718764099.

CRENSHAW, Kimberlé. Race, Reform and Retrenchment: Transformation and Legitimation in Anti-Discrimination Law. *Harvard Law Review*. Harvard: Harvard Law Review. 101(7), 1988. DOI:10.2307/1341398.

SPENCER, Leland G., ANDRONE, Helane. Intersectionality in the Classroom: Black Lives

Matter as a Consummate Example. *Africology: The Journal of Pan African Studies*.
Africology: The Journal of Pan African Studies, Vol. 12, no 9, March 2019.

Elektronická periodika:

JOHNSON, Cedric G. The Panthers Can't Save Us Now. *Catalyst Journal*. [online]. Catalyst Journal, Vol. 1., No. 1., 2017. [cit. 26. 4. 2021]. Dostupné z: <https://catalyst-journal.com/vol1/no1/panthers-cant-save-us-cedric-johnson#po-fn> .

JOHNSON, Cedric G. Who's Afraid of Left Populism? *New Politics*. [online]. New York: New Politics, 2019. Vol. XVII, No. 2 [cit. 21. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/whos-afraid-of-left-populism/ .

REED, Touré F. Black Exceptionalism and the Militant Capitulation to Economic Inequality. *New Politics*. [online]. New York: New Politics, Vol. XVII, No. 2., 2019. [cit. 21. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/black-exceptionalism-and-the-militant-capitulation-to-economic-inequality/ .

SMITH, Preston H. II. Which Black Lives Matter? *Catalyst Journal*. [online]. Catalyst Journal, Vol. 4. No. 3., 2020. [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné z: <https://catalyst-journal.com/vol4/no3/which-black-lives-matter> .

WHITE, Mia. In Defense of Black Sentiment. *New Politics*. [online]. New York: New Politics, Vol. XVII, No.2., 2019. [cit. 29. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/in-defense-of-black-sentiment/ .

Internetové zdroje:

ADAMS, Cydney. Not all black people are African American. Here's the difference. *CBS News*. [online]. CBS, 18. 6. 2020. [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/not-all-black-people-are-african-american-what-is-the-difference/> .

BABONES, Salvatore. Education "reform's" big lie: The real reason the right has declared war on our public schools. *Salon*. [online]. Salon, 9. 5. 2015. [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.salon.com/2015/05/09/education_reforms_big_lie_the_real_reason_the_right_has_declared_war_on_our_public_schools/ .

BEYER, Scott. Why Has Detroit Continued To Decline? *Forbes* [online]. Forbes, 31. 7. 2018. [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/scottbeyer/2018/07/31/why-has-detroit-continued-to-decline/> .

BUCHANAN, Larry, BUI, Quoctrung, PATEL, Jugal K. Black Lives Matter May Be the Largest Movement in U.S. History. *New York Times*. [online]. New York: New York Times, 3. 7. 2020. [cit. 2. 5. 2021]. Dostupné z:

<https://www.nytimes.com/interactive/2020/07/03/us/george-floyd-protests-crowd-size.html> .

CHENOWETH, Erica. This summer's Black Lives Matter protesters were overwhelmingly peaceful, our research finds. *The Washington Post*. [online]. Washington (D. C.): The Washington Post, 16. 10. 2020. [cit. 24. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/10/16/this-summer-black-lives-matter-protesters-were-overwhelming-peaceful-our-research-finds/> .

FRELON Deen et al. Beyond The Hashtags. *School of Communication* [online]. Washington (D. C.): American University, 2016. [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné z: <https://cmsimpact.org/wp-content/uploads/2016/03/beyond-the-hashtags-2016.pdf> .

GAMBLE, Rory L. Juneteenth Memorial [online]. UAW, 16. 6. 2020. [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné z: <https://uaw.org/uaw-action-racism-june-19-2020/> .

HAWKINS, Beth. 'The Movement's Been Hijacked': A Black Lives Matter Leader Quits Over Public School Platform. *The 74*. [online]. The 74 Million, 7. 9. 2016. [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.the74million.org/article/the-movements-been-hijacked-a-black-lives-matter-leader-quits-over-public-school-platform/> .

HORAZUK, Cherrene. Labor Fights for George Floyd in Twin Cities. *Labor Notes*. [online]. Labor Notes, 3. 6. 2020. [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné z: <https://labornotes.org/2020/06/labor-fights-george-floyd-twin-cities> .

JORDAN, William. Age and Race in the 2016 Democratic primary. *YouGov*. [online]. YouGov, 7. 6. 2016. [cit. 3. 5. 2021]. Dostupné z: <https://today.yougov.com/topics/politics/articles-reports/2016/06/07/age-and-race-democratic-primary> .

KHAN-CULLORS, Patrisse. We didn't start a movement. We started a network. *Medium*. [online]. Medium, 23. 2. 2016. [cit. 29. 4. 2021]. Dostupné z: <https://medium.com/@patrissemariacullorsbrignac/we-didn-t-start-a-movement-we-started-a-network-90f9b5717668#.ijqrll79g> .

PEREZ, Evan, HOFFMAN, Jason. Trump tweets Antifa will be labeled a terrorist organization but experts say that's unconstitutional. *CNN Politics*. [online]. CNN, 31. 5. 2020. [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/05/31/politics/trump-antifa-protests/index.html> .

PURNELL, Derecka. Why Does Obama Scold Black Boys? *New York Times*. [online]. New York: New York Times, 23. 2. 2019. [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/02/23/opinion/my-brothers-keeper-obama.html> .

REED, Adolph, jr. How Racial Disparity Does Not Help Make Sense of Patterns of Police Violence. *Nonsite* [online]. Nonsite, 16. 9. 2016. [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné z:

https://nonsite.org/how-racial-disparity-does-not-help-make-sense-of-patterns-of-police-violence/#foot_7-9794 .

de RUGY, Veronique, GRYPHON, Marie. Elimination Lost: What happened to abolishing the Department of Education? *Cato Institute* [online]. Washington (D.C.): Cato Institute, 11. 2. 2004. [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cato.org/commentary/elimination-lost-what-happened-abolishing-department-education> .

SILVERMAN, Hollie. Police officers are joining protesters for prayers and hugs in several US cities. *CNN* [online]. CNN, 2. 6. 2020. [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/06/02/us/police-protesters-together/index.html> .

SMITH, Mitch. James Field Sentenced to Life in Prison for Death of Heather Heyer in Charlottesville. *New York Times* [online]. New York Times, 28. 6. 2019. [cit. 29. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/06/28/us/james-fields-sentencing.html> .

Mladí by měli přestat makat, říká profesor David Graeber z London School of Economics. *Prigl* [online] Brno: Prigl, c2015. [cit. 30. 4. 2021] <http://prigl.cz/brnaci/mladi-by-meli-prestat-makat-rika-profesor-david-graeber-z-london-school-of-economics/> .

New Report Reveals Demographics of Black Lives Matter Protesters Shows Vast Majority Are White, Marched Within Their Own Cities. *Cision* [online]. *PR News Wire*, 2020 [cit. 2. 5. 2021] Dostupné z: <https://www.prnewswire.com/news-releases/new-report-reveals-demographics-of-black-lives-matter-protesters-shows-vast-majority-are-white-marched-within-their-own-cities-301079234.html> .

Webové stránky

Circulate Black Dollars in Black Community. [online]. *Black Star Project*. [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.blackstarproject.org/index.php/advocacy-organizing/circulate-black-dollars-in-black-community.html> .

CUSHING, Lincoln. A brief history of the „clenched fist“ image. [online]. *Docs Populi*. [cit. 2. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.docspopuli.org/articles/Fist.html> .

Herstory. [online]. *Black Lives Matter*. [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné z: <https://blacklivesmatter.com/herstory/> .

Public Trust in Government: 1958-2019. [online]. *Pew Research Center*, 11. 4. 2019. [cit. 3. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2019/04/11/public-trust-in-government-1958-2019/> .

Teze bakalářské práce

Jméno:

Jáchym Kněžů

E-mail:

34941153@fsv.cuni.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

letní 2019/2020

Semestr a školní rok ukončení práce:

letní 2020/2021

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

Vedoucí práce:

PrDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Název práce:

Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020 a jejich přesah do celospolečenských sociálních rozměrů

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Hnutí Black Lives Matter vzniklo v reakci na disproporcionální policejní násilí ve vztahu k černošskému obyvatelstvu v USA. Okolnosti jeho masivní podpory rozšířily jeho role působnosti i na boj s rasismem celkově a v protestním rámci zas byly hnutím řešeny i sociální otázky, přičemž podpora hnutí se rozšířila i mimo Afroamerickou komunitu. Black Lives Matter se tak stalo předním činitelem současného sociálního hnutí. V politickém prostoru se od vzniku hnutí objevilo více osobností, které mají ve svém programu téměř bezprecedentní kroky, kterými by chtěli docílit větší sociální rovnosti. Cílem mé práce je zhodnotit, do jaké míry je hnutí Black Lives Matter s těmito politickými silami ve vzájemném souladu a jaké rozdíly mezi těmito entitami jsou.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Původně jsem zamýšlel komparativní analýzou konzervativního a radikálního teoretického rámce srovnávat východiska projektovaných cílů hnutí, což by bylo zavádějící. Dále jsem upustil od původního záměru srovnávat protesty Black Lives Matter s ostatními většími protestními akcemi, neboť rámec práce je již tak dost široký a jelikož chci sledovat potenciální celospolečenský dosah, žádná z ostatních protestních akcí se ve svém objemu ani nepřiblížila Black Lives Matter. Také jsem se rozhodl neprovádět diskursivní analýzu projevů na demonstracích, jelikož projektovaný dosah takovýchto proslovů je nadhodnocený s ohledem na podstatu účasti na demonstraci, kdy je snadné upustit od realistického vnímání souvislosti a situace. Naopak jsem do práce zahrnul některé pasáže z historického vývoje Afroamerické komunity ve vztahu k politickým a společenským změnám zeměna od příchodu neoliberalismu.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):**Úvod**

Protesty hnutí Black Lives Matter v roce 2020

Vybrané pasáže z formování Afroamerické identity

Teoretická část

Strukturálně kognitivní model

Kritická rasová teorie

Praktická část

Přístupy v sociálních otázkách

Politický rámec

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

ASNELL, Amy E. Critical Race Theory. In: Encyclopedia of Race, Ethnicity and Society. SAGE [eBook]. Los Angeles: SAGE Publications, c2008. [cit. 3. 5. 2021]. ISBN: 978-1412926942 Dostupné z: <https://sk-sagepub-com/reference/ethnicity/n138.xml> .

BARRAK, Gregg, LEIGHTON, Paul, FLAVIN, Jeanne. Class, Race, Gender and Crime: The Social Realities of Justice in America. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. ISBN 978-0-7425-9971.

BROWN, Wendy. Undoing the Demos: Neoliberalism's Stealth Revolution. New York: Zone Books, 2015. ISBN 978-1-935408-53-6.

GRAEBER, David. Direct Action: An Ethnography. Oakland: AK Press, 2009. ISBN 978-1-904859-79-6.

GRAEBER, David. The Democracy Project: A History. A Crisis. A Movement. London: Penguin Books, 2013. ISBN 978-0-718-19504-5.

OPP, Karl-Dietter. Theories of Political Protest and Social Movements. New York: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-48389-6.

REED, Touré F. Toward Freedom: The Case Against Race Reductionism. London: Verso, 2020. ISBN 978-1-78663-438-2.

SPENCE, Lester K. Knocking the Hustle: Against the Neoliberal Turn in Black Politics. 2nd ed. New York: Punctum Books, 2016. ISBN 978-0692540794.

EISINGER, Peter K. The Conditions of Protest Behavior in American Cities. The American Political Science Review. The American Political Science Review, Mar., 1973, Vol. 67. DOI: 10.2307/1958525.

CLAYTON, Dewey M. Black Lives Matter and the Civil Rights Movement: A Comparative Analysis of Two Social Movements in the United States. Journal of Black Studies. Journal of Black Studies, Vol. 49(5), 2018. DOI: 10.1177/0021934718764099.

CRENSHAW, Kimberlé. Race, Reform and Retrenchment: Transformation and Legitimation in Anti-Discrimination Law. Harvard Law Review. Harvard: Harvard Law Review. 101(7), 1988. DOI:10.2307/1341398.

SPENCER, Leland G., ANDRONE, Helene. Intersectionality in the Classroom: Black Lives Matter as a Consummate Example. Africology: The Journal of Pan African Studies. Africology: The Journal of Pan African Studies, Vol. 12, no 9, March 2019.

JOHNSON, Cedric G. The Panthers Can't Save Us Now. Catalyst Journal. [online]. Catalyst Journal, Vol. 1., No. 1., 2017. [cit. 26. 4. 2021]. Dostupné z: <https://catalyst-journal.com/vol1/no1/panthers->

cant-save-us-cedric-johnson#po-fn .

JOHNSON, Cedric G. Who's Afraid of Left Populism? *New Politics*. [online]. New York: New Politics, 2019. Vol. XVII, No. 2 [cit. 21. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/whos-afraid-of-left-populism/ .

REED, Touré F. Black Exceptionalism and the Militant Capitulation to Economic Inequality. *New Politics*. [online]. New York: New Politics, Vol. XVII, No. 2., 2019. [cit. 21. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/black-exceptionalism-and-the-militant-capitulation-to-economic-inequality/ .

SMITH, Preston H. II. Which Black Lives Matter? *Catalyst Journal*. [online]. *Catalyst Journal*, Vol. 4. No. 3., 2020. [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné z: <https://catalyst-journal.com/vol4/no3/which-black-lives-matter> .

WHITE, Mia. In Defense of Black Sentiment. *New Politics*. [online]. New York: New Politics, Vol. XVII, No.2., 2019. [cit. 29. 4. 2021]. Dostupné z: https://newpol.org/issue_post/in-defense-of-black-sentiment/